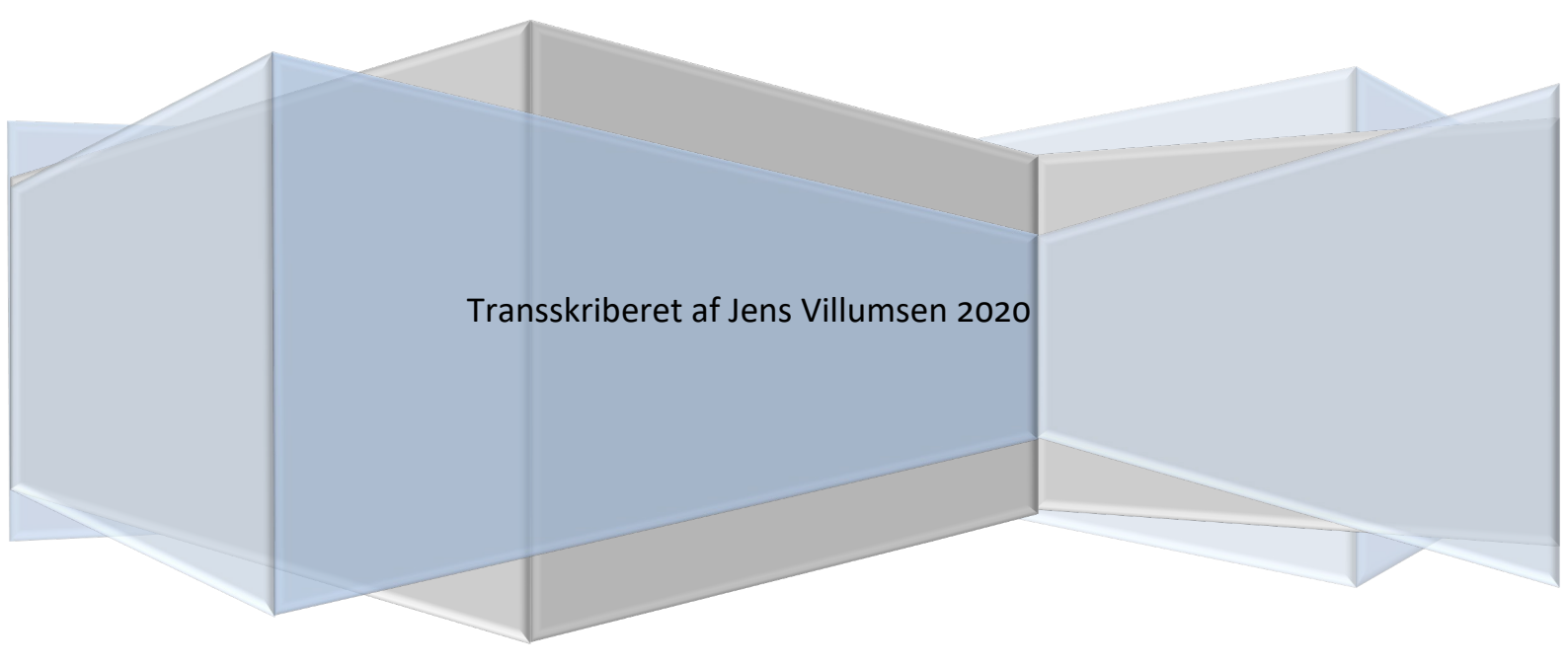

Forslag til Crabben Eylands optagelse

**samt projekt for Københavns havn
udarbejdet af
Søren Rosenlund**

Transskriberet af Jens Villumsen 2020

Transskriberet fra

DAISY

365 Generaltoldkammeret - Ældre del

Vestindisk-guineisk renteskriverkontor

1764 - 1767

Forslag til Crabben Eylands optagelse

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20203867#294447,59788899>

samt kort og beskrivelse fra Det kongelige Bibliotek.

[opslag 2]

Allerunderdanigste Forslag til Crabben Eylands Optagelse

[opslag 3-4] Tom

[opslag 5]

**Allerunderdanigst
FORSLAG
Til
Crabben Eylands Optagelse
Begyndt
Den 31te May 1764, og Continueret Indtil
den 6te Junij 1767^{ve}
Da det er Allerunderdanigst Overleveret
Deres Kongelige Majestæt
Kong Christian den Syvende,
Konge Til
Dannemark og Norge etc: etc: etc:
Til Allernaadigst Behagelig Resolution
af Een fra Ste Croix I Vestindien
Hiemkommen Indfødd
Kongelig
Dansk Undersaat
Søfren Rosenlund**

[opslag 6]

**Stormægtigste
Allernaadigste Arve-Konge og Herre!**

Det er et vigtigt og den allerhøyeste Guds Store Bud, som Ligger alle Mennisker paa, at frygte Gud og Ære Kongen. Dette Bud har ieg altid haft for øye, og i de 3 Aar ieg boede i Vestindien, og i de 2 Aar, ieg, efter min Tilbagekomst derfra, har opholdet mig i Kiøbenhavn, har den Meditation at arbejde på almindelig Nytte, hvorved Guds frygt og Deres Kongelige Majestæts Høje Ære og Interesse kunde befordres, været mit iidelige Arbejde.

Men Allernaadigst Konge! en Prøve af langvarig meditation og iidelig utrettet Fliid og Arbejde har ieg Allerunderdanigst offereret Deres Kongelige Majestæt, som bestaaer udi det i det Kongelige Rente- og General-Told-Cammer inleverede Forslag, som nu er forøget med 2de deele, i alt bestaaer af 3de Stykker, og meere for Deres Kongelige Majestæt nødvendigt og nyttigt, til Stadens Defence og til Klodens Beqvemmelighed har ieg saa nær færdig til at vilde levere, naar ike min ringe Evne at blive her boende, og det For sæt at snart rejse her fra med Coeffardie Cap: Soelberg til Ste: Croix i Vestindien som Procurator, holdt mig der fra, og dette Livs nødtørft er mig borte af hænderne, saa er det lige som al god foretagen, var mig umueligt; ieg kan ike betale min Rejse, og ieg har intet at blive her med. Thi nøder ieg nu til, da min herpaa anvendte tiid er uden Frugt, til Deres Kongelige Majestæte, siden ieg ikke veed, om Crabben-Eylandet bliver optaget, allerunderdanigst at bønfalde og bede Deres Kongelige Majestæt vil Allernaadigst behage at assistere mig med 300 Rixdaler til Laans, til at fortsætte min Vestindiske Rejse med Kone og Børn, hvilken [opslag 7] Laante Summa ieg allerunderdanigst forpligter mig igien til Deres Kongelige Majestæts Cassa paa Ste: Croix at betale om et Aars Forløb, ifald det ike maatte Allernaadigst behage Deres Kongelige Majestæt at skienke

mig en Præmie for et nyttigt Skrift, hvis Nytte og Interesse var højt at vurdere, ifald det allerunderdanigst Foreslagene, Deres Kongelige Majestæts Virkelige Eyland og Ejendom, efter mit allerunderdanigste Forslag for Deres Kongelige Majestæts Regning blev optaget. Bliver det ellers Allernaadigst befalet, enten om samme at give meere oplysning, eller for at levere Andet meere, som Allerunderdanigst er Mældet, og ieg dertil om Deres Kongelige Majestæts Allernaadigste Emploje og Soutien maae finde Naade, skal intet være mig kierere end at tiene min Konge og Fædrenelandet, det ieg, hvor ieg er og kommer, skal viise at kiende for min allerunderdanigste og højeste Pligt.

Hvorpaa ieg forventer og allerunderdanigst udbeder mig Deres Kongelige Majestæts Allernaadigste bøn-
hørlige Resolution, og med allerdybeste Soumission henlever

Deres Kongelige Majestæts

Min Allernaadigste Arve Konges og Herres

Kiøbenhavn den 22de Febr 1768

allerunderdanigste troe undersaat og allerringeste tiener

Søfren Rosenlund

Boendes i Store Kongens Gade i Sadelmager Knebuhs huus

---

pr: den 9 Feb^r 1768

Stormægtigste

Allernaadigste Arve Konge og Herre!

Paa den dobbelt glædelige og Allerhøjstglædelige Dag den 29de passato Janv: /: da alle klappede hænder, takende hierter og bedende Munde gave et stort Fryde-Echo i Staden, Lande og Riger :/ har ieg allerunderdanigst fordristet mig at nedlegge for Deres Kongelige Majestæts Naade-Throne et mange Aars mediteret Arbejde, som nu Allerunderdanigst Offert, og tillige som en Allerunderdanigst Skyldighed efter det Bud, som siger **Frygter Gud og Ærer Kongen**: det er vel at andsee som 2de Bud, men dette dobbelte Bud er i mine Tanker u-adskillelig, naar det allernaadigst overvejes, at ingen kan præstere det eene uden det andets Følge.

Dette mit Arbejde var for stort at sende i Couvert, der fore er det Leveret i Deres Kongelige Majestæts Cammer-Collegio, for der fra at blive Deres Kongelige Majestæt allerunderdanigst enpresenteret og forestillet.

Arbejdet bestaaer af 3de deele, og betræffer en nye Ejendom med en Gammel Kongelig Rett dertil, neml: Crabben-Eylandet i Vestindien: 1te For slaget i sig self om Landets Optagelse uden Bekostning eller stort Forskud til at optage saa vigtigt et Land. 2^{det} Adkomstens og Rettighedens Beviis. 3de Erindring om Maaden til at gjøre Forslaget mueligt, hvor til er føjet et afstykke Kort og Schema.

Med hvilket ieg meener at have gjort det som viises alting oplyst, saa intet nu resterer, [*opslag 8*] uden den forventede Deres Kogelige Majestæts Allernaadigste approbation.

Jeg har og derved i Memorial Forslaget udtrykt min allerunderdanigste Begiering. Men at ieg her allerunderdanigst hemmelig og tillukt har fordristet mig at take for Deres Kongelige Majestæts allernaadigste Øren, er ikke for andet, end at allerunderdanigst bede, dette maae Allernaadigst fordres til Forestilling, før ieg rejser, ifald det maatte Allernaadigst behage Deres Kongelige Majestæt at kræve vidre Flid af mig i den Afhandling, da ieg ellers gaaer til den mig Allernaadigst Andviiste Post som Procurator paa Ste: Croix.

For det øvrige vil ieg ynske mig at være Allernaadigst recommenderet og paa tænkt i hensende til den af mig allerunderdanigst Andsøgte, og endnu vacante Byefoged-Tieneste paa Ste Croix, for at faae bedre Lejlighed til, efter mit inderlige Ynske, at tiene Kongen og Fædrene Landet, efter Indsigt og Villie, da ieg Altid skal viise meere sligt, om dette mit Arbejde har Deres Kongelige Majestæts Allerhøjeste Ynde.

Maatte der fore disse Linier og dette mit Løfte blive i Deres Kongelige Majestæts Allernaadigste Giemme, har ieg det haab at vinde Deres Kongelige Majestæts Naade og vidre Emploje, som er det ieg allerun-

derdanigst udbeder mig, og i dette haab ynsker Ald Guds Velsignelse over Deres Kongelige Majestæt og det Høj Kongelige Huus og Familier, og med allerdybeste Soumission henlever

Kiøbenhavn den 4de Fbr 1768

Deres Kongelige Majestæts
Min Allernaadigste Arve Konges og Herres
allerunderdanigste troe undersaatt
og allertroepligtskyldigste alleringeste tiener

Søfren Rosenlund

Allernaadigst Constitueret Procurator paa de Kongelige
Danske Eylande i Vestindien
Boendes i Sadelmager Knebuuchs huus i Store Kongens Gade

[opslag 9] Tom

[opslag 10]

1de Cap:

Om Crabben-Eyland.

1.

Dette Land ligger paa Højde, 18ten G^f 10^m Nordbrede, 312 G^f Lengde, ohngefær imod 10 Miille Vesten for Ste: Thomas, og 3¼ Miile østen for Portoricho, og er i Størrelse omtrent dobbelt saa stort, som Ste: Croix.

2.

Landet er Flak i Situation, har af Naturen Andseelse til at være meere Frugtbar, end dee andre nærgrændsende Lande, thi det, at Landet ikke liger saa højt, som de andre Lande, saa at Vinden kan frit blæse, saa og det, at Landet, som er jevent; beholder Regnen over alt, contribuierer altsammen meeget til Frugtbarhed, og til Een meget Sund Clima, da, derimod de andre Lande, som ere fulde af Bierge og Skove, faar meeget lidet af Regnen, der forstaaelig trækker hen til Bierge og Skovene, og er endnu til dette Land een Lyksalig Fordeel, som ikke findes paa de andre Lande; thi her findes 2de Stoere Færske Vande, som aldrig udtørred, /: foruden Kilder :/ det Eene Springer ohngefær fra midt af i Landet, og paa den synder side, løbende udi den Salte Søe; 2 Miile fra West-Enden. Det andet, 1¼ Miile fra Ost-Ende-Bay paa Nord-Siden begge Ost-Ende Quarteer, som Kortet viiser Littra F. Hvilket er en Stoer Lyksalighed, naar ingen Regn falder, som sædvanlig, i 9 Maaneder, at her da Aldrig fattes Vand; baade for Mennsker og Qvæg.

3.

Her befindes i dette Land at groe Sukker-Røer, af særdeeles godhed og meer end dobbelt saa tykke som de her paa Ste Croix, [opslag 11] Catun træe, Caffee træe, Bonki træe, Caneel træe, Muscat træe, Lemon træe, Zitron træe og Papay, Pommerantz, Papai-Mumaj træe, Rød og hviid Cedeckenholt, Fustik, Concenelle, Indigo, og utalige mange andre fleere dyrebare Sorter Farve træe og urter, hvor af Landet er Rigt og Fædt, Saa findes og her i Landet at groe Mahogeni, Flambøg, Marcenell, Arinken, Apelsin, Rottenappel, Co-co, Quaba, Casu, Granat, Bostik, Cukkes-Nødtræe, Palme, Bunanne, og mange sorter Olie træer, saa og Delicat Annenasser, Meloner Vatter Lemon kaldet, Kiørbes ellr Pampon, Græs Kar, Callebasser. Dudaim, Thamarin, Cacave, Thobach som groer hist og her. Saa og mange Medicinske uurter.

Jams, Patetes og Tannie ved Engelsk Mands Bay.

Dette Land intet at eftegive, Men og synes at overgaae de andre Danske Ejlænder i Frugtbarhed og Rigdom; Saa er og dette Lands Jord særdeles fiin og synes duelig til her at Fabriquere, og Brende et slagz Steentøgg, som maatte Ligne det Engelske Americanske fiine steentøgg; ligeledes producerer og dette Land Kalksteen tienlig til sine Bygninger, Sukkerkogerier og Vonings Huuse.

4.

Ligeledes er her Lejlighed til at beholde herved Skild-Pade-Fiskerie; og andet Fiskerie, hvor af flyder Stor-Rigdom ind i Landet, hvilken Rigdom nu Meest høstes af de Spanske og andre uberettigede Nationer; Saa ere og her paa Landet i stormængde baade tamme og vilde Dyr til Folkets og Cottonisternes Føde og Spise; Samt Fugle: besynderlig de saa kaldede Flaming σ : eller Flyve Gies i overflødig Mængde, fleest i Danske Bay, her i Vestindien meenes at inde i Landet skulle være vilde og tilløbene Maron Negrer, som have exculeret et dem til ophold fornøden stykke Land, hvor om dog ikke vides noget tilforladeligt, uden det man sporer Menniskers Gangstie inde i Landet, hvilket er vel observeret, men ike langt af een anden eenlig Vandrings Mand længer forfuldt til vidre at recognicere.

5.

Dette Land har og en Naturlig Stoer Fordeel af sine 7^{ve} udvalte Gode havne, hvor der er Anker Bond, og et Dyb, hvorudi smaae og stoere Skibe kan indløbe til at Ankre, og Liige sikker for alle slags Vinde og Strømme, og besynderlig 2de Engelsmands Bay og Settermands-Bay kaldet, af Naturen vel inrettet, da man der kan have Fortresset til Søen, paa den Liden Cay uden for Havnen, saa Skibene ikke kan sees fra Søen af. Den Anden, Danske Bay Lige saa Sikker. De øvrige er 1 Nordsidens beqvemmeste: 3 Ostende Nord havn, 4, Pokenholshavn, 5, Stoere Bay paa Sydsiden, 6, Muchette Bay paa d^o, 7, Fransmands Bay, hvilket Korterne og hvers vedføjende Beskrivelse viiser.

2^{det} Cap:

Om Landets Optagelse

1.

Her til Landets Optagelse at opmuntre 50^{ve} eller /: som det tienligst :/ fleere Danske Familier af dueligste og arbejdsomme, sig her paa Crabben Eyland at ned sætte, til hvilke enhvær Familie behøvdtes at opmuntres med et Laan af 1000 Rd^f til Plante Andlæg, som dog ikke skulle den Leveres, før de beviiste for den i dette Land oversatte Øvrighed, at de hafde tilhandlet sig her til brugeligt; Machiner, Værktøjs, og Negres, Og naar saa mange Familier vare her etablerede, vare ej saa mange Danske Plantere i alle de andre Danske Eylande; thi Planteurerne paa de Danske Ejlænder bestaaer meest af Fremmede, hvilke Gierne, naar de have samlet en deel Penge og Negrer, løber bort, Da Kongen, og Landet har een Nøgen og øde Plantage for stoere Forskud, og Laan af Kongen og Indbyggere.

2.

Dette Laan og Forskud kan Altsammen bestaae i Banco-sædler paa 2 Real Stk, 4 Real Stk, 1 Rd^f, 10 Rd^f, 20 Rd^f, 50 Rd^f, 100 Rd^f, 500 Rd^f Stk, som maatte Validere som Content, ikke alleene her, men end og paa alle 4re Danske Ejlænder: hvorved ikke alleene Crabben-Eylandet self kan hastig bringes i Floor, men end og de andre Lande her faar Content, have Content til at betale de Kongelige Skatter og Gamle Restantzer, saa og Reedede sig, og befries fra mange [opslag 12] Fordervelige Processer, som af mangel paa Content oftest her existerer, og alt saa maatte dette Lands Optagelse; og de andre 3de Danske Landes Opkomst tilholles, ved saadan Banco Penges Forskud, hielpes og beforders, samt dette Land, ved en Landet Allernaadigst forundt frie Handel, og Tolden Fast sættes efter Allernaadigst behag, men at Indvaanerne 1te Aar være for Tolden Forskaanede.

3.

Og endskiønt det ikke koster Majestæten Kongen noget, Landene hermed ere overmaade vel tiente og forsynede, saa kan endog hastig dette Laan igien betales; thi det her befundene kostbare træe bliver til Content, naar, det nyttige og kostbare, ved Allernaadigst Forordning, bliver forbudt at brende, /: som daglig skeer paa Ste: Croix :/ og det maae Allernaadigst behage Majestæten Kongen det at tage eller Annamme paa den Laante Capital til Afdrag; for den Pris, som det i de Lande Validerer, som er paa denne maade Con-

tent for Indbyggerne, og for Majestæten Kongen, naar det entten der i Landet sælges, for Kongens Regning, /: af den beskikkede Øvrighed :/ eller føres til Kiøbs, og sælges ved holdte Auctioner.

4.

Træet skal udrydes, for at giøre Jorden rydelig, og maatte det under Øvrigheds opsigte eftersees, hvad og hvor meget de Nye Indvaanere, i Fod eller Tons, /: Tons er 100 ~~tt~~ :/ til saavel Skatters og Laanets afdrag, enhver for sig kan Levere: Og haabes paa denne maade, at ikke Alleene denne træe Leverance, betaler Laan og Skatter, men end og vil blive Grunden til Indbyggernes hastige opkomst, og dette Land snarligen vil naae den samme Floor som Ste: Croix der har kostet Kongen saa meeget.

Da dette Lands optagelse, Folkets ophold, og I standsættelse, Sampt Kongelige aarlige Indkomsters Forøgelse er altsammen bygt, ikke paa Capitaler og Penge Summer, men Alleene paa ermelte 3de Grunde, neml: Laanet i Banco, Af Banco Validerer paa alle 4te Øer, og een Frihandel;

3de Cap:

Om Oprydning og Udkapning.

1.

Dette Arbejde skal Aldeeles ikke blive Majestæten Kongen til Bekostning, naar det saaledes maae Allernaadigst Ordineres, og Befales, at enhver Mæster, og Indbyggere paa de Andre Danske Øer, som har Negrer, maatte til dette Arbejde befales at sende 2 a 3 Negere som Hoveries Negere, (*) alt som entten en Mester har mange til, eller er Genereux til; thi mange ynskede dette Lands Optagelse, og derfor gierne vilde Contribuere meget her til med god villie, og Alt saa ikke maae koste Kongen noget.

(*) Observ: Den som har 10, giver Een, af Fem og tyve, 2. af 40 til 50^{ve} 3. af 50^{ve} til 100de 4 a 5.

De Længst fraværende Planteurs, maatte levere Jams og Patettes og Rom etc: Om hvilket søges Allern: Forordning.

2.

End er at Observere: at, naar Negere have paa de Etablerede Eylande heer forseet sig, saa de have fortient Døds Dom, og der fore af Majestæten Kongen for saadanne Negres betaler, som oftest, 170 rd^l slige Negrer maatte Condemneres til at Arbejde her som Kongens Slaver, og de intet nyder uden udfordrende Føde. (X)

(X) Observation: Til Fortet, og Pakhuset, sampt at brende Kalk og Kul. Brække steen igiennem skiære Landet: Kiøber Kongen - hellers, saavel som at holde, koster Majestæten meeget, men saaledes koste de intet. Hensigten af Neger Straf, naaedes bedre her ved, end af Døds Slag og Tyranie.

3.

Ligeledes kunde hviide Slaver oversendes, dog af de, for hvilke kunde ventes Forbedring, da dem kunde loves efter visse Aar Friehe, og den Friehe og Assistace, som Andre Nye Colonister, /: Saaledes have de Engeske, optaget og faaet Deres mange steder uden Europæ, Populeret og Cultiveret ved/af dette Miidel :/ og om Blanke Slavinder fra Tugthusene i Dannemark Blev her oversendte, og Deres Friehe ved gode Politie Love blev indskrenket, kunde muligens de Slaver og Slavinder, med egen Lyst i Tugt og [opslag 13] Ægteskab indtræde, og Parres, men ingenlunde af tvang Parres og deeles til Ægte, og i saa maade kunde her Stiftes gode Ægteskaber, Landet Populeres, hvor til er Grunden i Mands og Qvinders Lyst: hvor af maatte da ventes den bedste Plantelse, Mennisket Forplantelse, Horerier, hasti Død, og smitsomme syger hindres, som ellers falder paa de Blanke, og Gudsvelsignelse maatte komme baade over Land og Folk.

4.

Oprydningen er strax Begyndelsen til Nærings Vejen; thi det ud cappede oprykkede Træe er en Content, /: i de Lande; som andre Prodocter :/, hvor med den forstrakte hielp kan blive betalt, og, Lige som et stykke

Land er udryddet, bliver det strax Plantet, hvorved da maa skiønnes paa en hværs Fliid og Lyst, og en hvær efter skiønsomhed og Fortieneste Hielpes, og er dette at Agte, at saa snart Træet er udrydet, bliver Strax Sukkeret des Friere, som af sig Selfv Groer vildt op, (n) og siden exculeres ved Fliid og Kunst; I ligemaade kan enhver Observere, hvad hans Jord er Meest Duelig til at Producerer, og en hvær dyrke den, som han best for staaer, enten til Sukker, Caffé, eller Catun etc:

Observation: Endnu har dette Land flere Fordeele, som strax er forhaanden til Handel, Content, og indkomster: her kan strax Stiles. uendelige manger sorter Frugter, at sælge til Naboe-Øerne som have mangel der for. og Deres tømmer, ved det der nu er øde, for alle sorter Træe.

4de Cap:

Om Plantningen

1.

Plantagerne i Busk eller Jordsmaalet ud-maales af Landmaalerne, og efter Gouverneurens ordre udviises en hvær Planter, hvorved Observeres Kongens Interesse, Beqvæmmeligheden efter Situationen, Ordentligheden at foretage Plantelsen, naar forud Landet ved Kort og Tegning er af deelt i Plantagier. Og hvad helst Majestæten Kongen vilde enten Skiennke Danske Colonister Plantagerne ellr Pladtser, og Fremme alleene betale, hvad Grunde de optager, eller Skienke alle Øen, som her Andtager Plantning, Pladtser, dependerer af Allernaadigst Godt Befindende.

2.

Til de nødvendige huuse, Fornøden Proviat, Negerer og øvrige Plante Requisita hvor til Planteurerne blive Forstrakt, og til Fort sættelse nyder Forstrakt, betaler de, som forhen er mældet, af det u-cappede Træ; og til at indhænte denne Betalning, maatte efter sees, ikke alleene, hvad enhver har faaet af Content, men og, hvad en hvær af Træe har Leveret til at betale Kongen til Afdrag, samt hvad en hvær har Ordineret uden Lands fra, ved deres Corespondent, ved samme Handel, og bør ved Vejer og Toldbod Rejenskabet gøres; At saavel Fliktigheden kan kiendes, enhværs Indkomst, og Skatten der efter Limiteres, og efter Muelighed og omstendigheder baade Laanet betalt og Skatten kræves, og vides her af siden Plantagens Værd, for at vide, for hvor Meeget, en Plantage siden kan overdrages Andre, om enten Ladhed eller Deserteurs gjør en Plantage øde, eller Planteurs ikke troelig forvalter den bekommene Forstrækning og forunte Kongelige Naade, som maae nøje exeqveres, for saa vel at hindre, Ladhed, og paa den anden side hielp Flittighed af sted. Og bør ingen Fremmede nyde Plantager, uden den, som Selv har Penge, at de ikke skulle efter fylge en deel fremmede Deserteurs /: som her fra Ste: Croix :/ ejheller andre Danske, end Gifte Familier; thi baade Fliid, Sparsomhed, Sundheds Pleje, Troeskab imod Kongen, Opmuntring til det Gode etc: flyder Altsammen Af Ægteskab, som en i dette Land Lyksaligheds Hoved Kilde. [opslag 14]

5te Cap:

Om Gouvernement

1.

God, retviis, vittig og omhyggelig Øvrighed er 1 stort Requisitum til Lyksaligheede og saa fornøden, som Brødet Selfv. Og burde der fore, til Hoved Manden i Gouvernementet, Andtages en U-egen nyttig Mand, en Mand, Som ej, af den Lyst Gierighed, tragtede efter saadant Æmbede, en Mand, som viste Beskeed om Landet, en Dansk Mand, der Elskende meest sine egne Lands Mænd, en Mand, der kiente baade de i disse Lande befindende Blanke og Sorte Folks Natureller og Dueligheder, een behiertet Mand der ikke var/er undseelig eller øm i at imodstaae ondskab, og ville Giøre sin Konges Villie i at Straffe det onde, og belønne det Gode, en God Luthersk Mand, der haffe hendsigt at forplante Guds Ære. Og Guds Frygt som er den beste Grundvold til ald God Bygning, og denne maatte baade være Gibt, og ikke have noget med de Andre

Danske Øer at gjøre (*) og tillige have til sin Forskrift Saadanne Kongelige Love, som udfordres til at Regiere Adskillige Folk, efter de Adskillige Sinds Beskaffenheder, som af en her i Vestindien forsøgt Mand ere ved Speculation bemærkede; og bør det være en Mand, som har større Lyst til at tiene Gud, Kongen og Landet, end Regiere over Folk og Landets Feedme, Befordre Andres Lyksalighed, som sin egen, og have Kongens Ære og Fordeel til sidt Scopium.

(*) Observation: Men det er fornødent, at det Regierings Raad over de andre; haffte Aller-naadigst Kongel: Ordre til at være dette Assisterlig, hvor i det behøves; Til at opnaae øjeme-det hastig opfyldt, kan de meeget Contribuere uden Kongens og Landenes Forlis i noget, ej heller Raadet til ulejlighed.

2.

Hvad ellers sigtet er til; at dette Eyland af et eget Gouvernement skulle Administreres, er at et nyt Anlæg behøver meegen Fliid, og der til maae og Andre mange Andstalter gøres, naar det uden Penge Summer skal optages, og enhver ting maae befordre og vedligeholdes af sig Selfv, og indbyrtes Roelighed maae Stabile-res paa de fornødne Grunde, og de ødelæggelige Processer med ald Muelighed og Redelig Fliid forekom-mes, hvilket er blevet manges Ruien paa de Andre Danske Øer, og hindret meeget nyttigt: Da den Største Lyksalighed og meegen Rigdom ellers var i disse saa Naturlig Rige Lande at finde, og Altiid de Kongelige In-trader med Folkets Lyksalighed og Landets Opkomst og Florisance kan bestemmes og best befordre; Thi, som Sæden er, bliver og Planten.

Observation: Til den ende at forekomme indbyrtes Stridigheder, og Landets Skade, maatte Gouveneur: have Over Commando med, over Defentions Skibene saa vel som Fortet; at det som før er skeet, ikke skulle Excitere her: Vi dependerer ike af Land-Etaten men har en An-den Ordre.

6te Cap:

Om Justice.

Til Justicens Indretning og Beholdning, synes at kunde vel forand Staltes:

1) at der brugtes Stemplet Papier i Retten, Ligesom i Dannemark og Norge (a)

(a) Observation: Stempled Papier at bruge over alle Majestætens Kongens Caribiske Lande, ville ike alleene Anseelig formeere Deres Kongelige Majestæts Intrader, men befordre og bringe God Orden i Landen.

2) Der, beskikkes samme Æbeds Mend, som i Kongens Riiger og Lande.

3) At andseelige Bøder reguleres og Betales, som temere Litigants betaler, og i Dommen eller omstendighe-der til Dømmes at betale.

4) At Partes Litigants forud deponere noget [opslog 15] Saa som 25 Rd^f af een Disput-Sag, 10 Rd^f af een Gields Sag.

5) at den, som taber Betaler til Raadhuusets Bygning og Reparation 2 Rd^f.

til Arresthuuset 2 Rd^f, til Hospitalet efter omstendighederne fra 300 Rd^r til 600 Rd^f

til Assistance Cassen 10 Rd^f

til Crigs Cassen 10

til den Lutherske Kirke fra 4te til 50 Rd^f

Men disse 4te sidste Bøder ere straffe Bødere, som, naar Processens omkostninger ike kan ophæves paa bægge sider, Altiid skal hvile paa temere Litigants.

Og indsamles disse Bødere i en Cassa, hvor af Justitz Æbeder, Politien, Kirker og Skoeler bygges, de og Betientre vedligeholdes og underholdes, og enhver af her bemælte ting bekostes, og lønnes (b) og det her til Giorte Laan og Forskud Kongen igien Betales.

(b) Observation: Bemælte, betales og holdes af Kongens Cassa, paa Ste: Croix, Ste Thomas og Ste: Jean: Men her paa Crab: Eyl: skulle det ikke koste.

NB: Om Maje Stæten Kongen ike Lod Bygge alt det her forom mæltet, som ike hellere behøvtes: saa som ieg allerunderdanigst sigter til, at det eene skal bekoste det Andet. og dog bringe Kongen Reveneures.

Den som begierte Arrest paa en Planter eller Sofisant, maatte altid, strax Deponere 25 Rd^r til Crigs Cassen.

2.

At Bøderne blive saa Andseelige, er ike tyngeligt Her i Vestindien: og Afhold fra Processer hielper ikke Lidet til at samle Rigdom; thi Processer sætter Flittighed til side, Ligesom Drik og Horerier forkorter Menniskens Liv; der, for maae en god Justitz befordre en God Desiplin, hvor af siden den Sande timmelige Lyksalighed Udqvælder.

7de Cap:

Om Kirke og Skoler med Lærere.

1.

Om Guds Frygt er alle Andre Dyders Grund Vold, saae maae og Alting der til for andstaltet: og ere her i Landet ikke mindre Kirker og Skoler med Gode Lærere fornøden, end andre steds, ja! end meere, om ufor-nofftige skal blive fornoftige, og det onde forvandles til Godt. thi ellers kan hverken Gud Frygtes eller Kongen Æres.

Obs: Ihenseende til Lærdom, om Gud! maae her til Crab: Eyl: være Langt bedre Andstalt end paa disse bebygte Lande; Hvilke dog Kongen holder.

2.

Kirke og Skole-Bygninger, samt Leie huus til Lærerne, bliver vel bygde af et Laan og Fordkud, men ved Collect og indsamling Aarlig: af Colonisternes Gavnildhed betales dette Laan siden, vedligeholdes og Lønnes af samme; /: 4 Art :/ og kan denne Collect af de Andre Øer indsamles imellem Lutheraner til Andlæg i det første Aar, men ej vidre, og skal Lærerne tillæges en maadelig Løn, og det øvrige af Flittighed og Duelighed paa Deres, og af Kiærlighed og Skiøndsomhed paa Indbygernes Side – maatte Dependere.

Obs: 1, Kirken paa 6 Fag, af Bræder.

2, Til Præster og Degn, Skole, og skoleholder, holde skole udi, kan være 4 Fag, 2 Etager. Præsten ovenpaa.

3.

Den Lutherske Religion bør være den Herskende, og Andre Religions Bekiendre burte forrette Deres Guds-Tieneste i deres egne Huuse, og ikke Lutheraner tvinges af Andre om sider, som ved mange Religions Publiqve Guds-Tieneste kan foraarsages, Ja! den eene hinres af den Anden, og et Promiscom eller sammel blandelse af mange Religioner her, som anden steds; til Almindelig Skade Formeres. [*opslag 16*]

4.

Som en Kirke-Tiende kan paalægges Aarlig at svare til Kirke og Skole-Indretning, og dets Embeder; af enhver Plantage 20 Rd^r, og kan det overskydende, som ej her til bruges, til Kongens Cassa beregnes, at der med tiiden til Lærdom og Guds Frygt meere nyttig kan for Andstaltet;

Som en Latinsk Skole (x) hvor Ungdommen kan lære Sprog og Videnskaber, som vil blive en Stoer Opmuntring for Rige Familier sig her ned Sætte, og at her med Lyst og drift forblive, ja! Opmuntre til Ægteskaber, og spare mange Expencer ved Transporter og omvexlinge Saa her maa omsider, af et øde Land, blive et Athenen og Bethel, som de beste Grunde, hvor paa en Staat Bygges, og dette kan tildrage sig Store Rigdomme og Fordeele fra Andre Øer og Fremmede Nationer.

(α) Observ: De 2de Præster som dog Lønnes, kunde være Lærerne herved, dog saa danne som vare Dyktige og i Lærdommen Grundige, at forstaae Sprogene, tillige med Grundene til dee Lærte Viidenskaber, og om den eene der forstod dem alle tillige, kunde Informations tiiden alterne: at Lære saa vel som og i Negocen her omkring. Inspectionen betroes Præsterne, om de ere Duelige, som stedse giver Raport til Gouvern: der om, for at vide det høst, og Habiliteten. Deres Aarlige Løn alleene som paa Ste: Croix 500 Rd^e, thi Deres Offer og Gaver for Børn eftr fortieneste ville være Anseeligt.

8de Cap:

Om Hospital, Læger og Apotheque.

1.

Een Stoer Opmuntring til snarest at faae Landet optaget i Cultuere, og faae Folk opmuntred til her at hen flytte, er, at Livet ka conserveres og Sundheden hielpes, og ere altsaa de Ting her som i Andre Lande, meeget fornøden, nemlig: Hospital, Læger og Apotheque.

Obs: I Disse Lande, er samme en mangel til denne Dag, Ihvor højt fornødent det maatte være at Spare saa manges Liv, af mangel Døer de fleeste Europæisk Mediciner er og som oftest forgamle naar de komer her til.

2.

Hospitalet indrettes og holdes dog for Krigs-Folket, Men her paa dette Crab:-Eyl: tillige være et velinrettet Hospital, som for alle andre Indbyggers og Domestiquers Pleje og bedre opvartning, Af saadan Indretning den Fordeel til Kongens Tienest, at Krigs Folketz Opvartning og Cuer er Friit, og andre for Taalelig Betaling, Dog Fattige Managers, for ej af u-formuenhed at crepere.

3.

Dette Hospital bygges og indrettes for det første efter fornødenhed, og siden forøges af sine Intrader og Gavnildhed, men de Visse Indkomster her til skal være af Straffe Bøderne, og det Andlagde Apotheqve, som af Hospitalet Forpagtes, Ligesom Vajsen-Huusets Apotheqve i Kiøbenhavn, og bør ikke Medicamenterne, betales saa dyrt af Hospitalet, som af Andre Indbyggere.

4.

Dette Hospitals Apotheqve vil drage meegen Riigdom til sig fra Fremmede og Andre Øer i Vestindien, og som Landet er Rigt paa Mange til Lægedom Nyttige og her Nyttigste Læge-Urter og Vexter, er det fornødent, at Lægerne, som her til ordineres, maae forstaae Bothaniqven, Ligesom og Apothequeren, og bør en Velerfaren Land Physicus have Inspection ikke alleene over Hospitalet, men end og over Apotheqvets, som Aarlig af Ham Visiteres og Raporteres.

Hospitalet indrettes altsaa først af Laan og Forstrækning, hvilket Laan igien betales af Hospitalets Indkomster, og Apotheqvets Indbringende, og Lønnes her af Ligeledes Lægerne, dog med een maadelig Aarlig Løn, da de af Indbyggerne, som ere Formuende, kand have desuden God Indkomster, og af en God Indretning flyder den Fordeel, at man forsynes Selfv, og kan forsyne Andre med Gode og Friske Medicamenter, som Fornødenlig Requireres anden Stæds fra.

9de Cap:

Om Fæstning og Armature.

1.

Er det Ligesaa Stoer en Dyd at Beskierme det man har, som at forverve og søge meere, Saa udfordres og til Sikkerhed, hvad som i andre Lande ere Ordineret til Tryghed; Thi maae og Andlægges et Fort.

2.

Dette Fort Andlegges beqvæmmeligst og meest menagerlig af JordBatterier og Volde, Lige som i Danne-
mark; thi baade ere Materialierne og Arbejds Lønnerne Kostbar, og (a) Jord-Volde ere lige saa tienlige.

(a) Observation: En Tynde Kalk her koster 8 Rd^l ville da stige til 12 Rd^l inden den kom paa
Crab: Eyl: En Muurer-Sven faaer her 60 a 70 Rd^l Maanedlig, ville stige til 80 Rd^l, og Transpor-
ter kunde koste Lige saa meget som Landet kan komme i stand for. Kalk og Mure Falder ned
af Sol og Regn, Naar dette staaer.

3.

Hertil giøres vel et Lidet Laan til 2de Huuse for Besetningen, Men Arbeidet Giøres med de overførte eller
overbragte Soldatere, Slaver som ere Condemnerede, og Hoveries Negere, som forhend i det 3de Capitel om
Oprydning og ud Capning er meldet: og betales dette Laan, og Fortet vedligeholdes og forbedres af dets
Indkomster, som fra Straffe Bødderne til Crigs-Cassen, og Andre Fortets tillagte Revenüer udleedes.

Obs: Samme Huuse kunde koste, ikun 100 Rd^l det øvrige maae intet koste.

4.

Krigs Folket Beholdning, Armatüre og Ammunition (x) er det eeneste, som maa af Kongen betales for det
første, dog ved Crigs-Cassens Tilvext i tiiden her til kan indrettes, og kan dette Fort bedækkes af 100^{de}
Mand, og 40^{ve} Canoner, naar fornødent Krud og Kugler ere ved Fortet.

(x) Obs: Armeret Vagtskib, er her med og meent.

10de Cap:

Om Krigs Cassen.

1.

Een Krigs Cassa oprettes, hvis Indkomster ikke alleene af Straff-Bødder, men end og af Sejlerene der ha-
ve været i Havnen, og ikke entten Bevist Fortet den skyldige Respect, eller og ikke har Clareret for Kongens
Told, og den af Indbyggerne bekommene Credit, og sig Saaledes vildet Practiceret ud af Landet, betaler ef-
ter omstendighed^l (a) og her paa Givne Kiendelse.

(a) Observ: Majestæten Kongen faaer ingen Tiende af sine Lande her, Maatte Det her paa
Crab: Eyl: dette Regale Kræves, og læges til Crigs-Cassen: af hvær Plantage Aarlig. [*opslag 18*]

Observation. Crigs Cassens tilliggelse end videre forsaa vit det Gode Majestæten Kongens Tieneste, De
Reqvirenter, som Reqvirered Arest paa nogen Soufisant Borg^l. Erlægge til Crigs Cassen 25 Rd^l. Var Reqviren-
ten Giæst, bøde dobbelte eller efter her paa Allernaadigst Resolution, og, ike de Danske har andet af Gjæ-
ste-Ræt, end yderste Ruine paa een Gang, Men Naboe Øerne høster der ved.

2.

Af denne Krigs Cassa betales alleene det Fortet Andvente Laan og udlæg, og hvad som i Tiiden til dets
vedligeholdelse udfordres.

11te Cap:

Om De Fornødne Bygninger.

1.

De nødvendige publique Huuse, saa som Kirke, Skole, Hospital, Apotheqve, Lærernes, Told og Vejerbod,
samt de ved Fortet, Besætningen, og Krigs-Folkets Qvarteerer, og for de overbringende Folk fornødne
Huuse &c: bygges meest menagerligt i Kiøbenhavn; og over føres her til Landet, dog Alt efter Vestindisk Viis
og Fornødenhed.

2.

Told- og Vejerbod betales af Indkomsterne, og de private Huuse Lejes først for Aarlig Leje til Kongen, Ligesom og Pach-Huuset, indtil de kan betales, og paa saadan maade betale disse Huuse sig selv, og siden meere.

12 Cap: Om Haandverker.

1.

De her i Landet behøvende Haand Verker ere Muurmester, og Tienner Folk, Smidde, Snekere, Hiulmend, Steenhuggere, Drejere, Bøssemagere, Giørtlere, Skræddere, Skoemagere, Pottemagere, Bøttkere, Baggere, Glarmestere, Remmesnidere, Kannestøbere, Malere, Paruqvemagere, Barberer, Gertner, Tobachsbindere, Skibs-Tømmersmed, Møllebyggere, som bygger Sukker-Møller, Desstilateurs, Slagtere, Musicantere, og en Organist, Sejlmagere, Billedhuker, Guldsmed, Cobbersmede, Uuhrmagere, Cobberstikre, Garvere, Blekken-slaar, Hattemagere, /: Bogtryker Svenne fylge med Bogtrykkeriet :/ Sauskiærerre, Bynder for at giøre Plove og Vogne, hvilke kunde være i Besætningen, for Menagers skyld, tillige Ammagere, for at holde Hollenderrie, og dyrke de der til Tienlige Jorder, og Nogle Fiskere.

2.

Nogle af fornævnte Colonister maatte ved Andtages i Kongens Tieneste, og der for med en taalelig Aarlig Løn aflegges; thi, lige som de til Kongens Tieneste kan behøves, saa er ikke heller Deres Nærings Veje strax igiennembrudt, før Landet er Excoleret, Da Deres Nærings Vej siden peu a peu Aabnes, og fornemmelig for det Første Aar maae hielpes, at de ikke af Mangel skal drage ud af Landet igjen.

3.

Til at hielpe paa denne Sag maatte jblandt de Soldater, som over sendes til Fortets Bedækkelse, Antages, Haandværkere, saa mange af Alle Professioner, som skee kunde, Dog baade Duelige, Sterke og Alle Gibte. *[opslag 19]*

13de Cap: Om Assistance-Cassen.

1.

I det 6te Cap: er mældet om Bøddere ved Rettergang, at til denne Casse og Bøder kan betales, illigemaade kan i Politie anordningen Reguleres, at de i Sviir og sværm efter Politie Tiid betroffne, og Slagsbrødre, samt i Horeri og Hazart-Spillere betroffene Vovehalse kan her til betale efter Kiendelse noget, som Stand og Vilkaar kan taale: Dog maatte her til Allernaadigst jndskydes een Summa i Banco til Fond, for at Grunde den Paa Bestandighed og til Fornødenhed.

2.

Fornødenheden her til er denne; at Fremmede, som paa Eventure eller Avanture hid kommer, og ikke entten kan strax komme i Tieneste, eller kan Etablere sig, ikke skal crepere, og, om de dør kan her fra blive begravede, og naar de Leve, faar Condition, skal de det siden efter lejlighed og Evne til Cassen jgien betale.

3.

Her til maae ligeledes Bygges et Huus, og beboes det af en Skikkelig Familie, som kan Logere og spisse dem; thi disse Folk skal ike nyde Penge, men Alleene Ophold, Ligeledes skal Cassen bestaae i Banco, og af øvrigheden med Troe Forvaltning administreres, som og til Cassen indkræver Betalningen igjen.

14de Cap: Om den Kongtelige Cassa.

1.

Til denne Cassa maatte Allernaadigst indskydes en Summa i Banco: her af maatte Alle Kongel Betientere lønnes, og skee Laan til Planteurerne, til baade Negrer, Machiner og Verktøj, samt til Bygninger og Nødvendige Indretninger.

2.

Denne Cassa skal Indtage Skatter og Revenuer, og hvad som entten til Betalning fra Planteurerne, eller fra Told og Vejerboden i Guld og Sølv Indkommer, maae Giemmes i den Slags Myndt, hvor af Banco da Bli- ver i Guld og Sølv Myndt indtaget og der til Forvandlet, og maae siden til Kongen hiem sendes, da Kongens Fordeel Synes.

3.

Denne Cassa maae bevares hos Gouverneuren, som tillige med 2de af Scecretet have, til Sikkerhed, alle 3de hvær sin Nøgl der til, og skal denne Cassa Staae i Jorden med 4te skruer fast indsat, og bør her for Aarlig Aflægges Revideret og Attesteret Regnskab.

15te Cap:

Om Ægteskab.

1.

Først er Ægteskab nødvendig for at afvende det skammelige og for Gud afskyelige Horerie, og sammen Blanding med Negerinder: De Gibte holde sparsommeligere Huus, [*opslag 20*] I Svagheds Tilfælde conserve- res og den syge med meere omhyggelighed, og om Dødsfald skeer, Bevares det efterlate fra Rou, hvor ved Kongens Cassa taber ellers den Giorte Forstrækning: Negerinderne, kan og bruges til Plantagernes Cultuere, som ere huus tienerinder, dær Lændet i Tiiden med hviide og Blanke Folk populeres, og de til Horerie bru- gende Negerinder ikke blive saa Minder spendstige, som de ellers ere, og paa denne maade behøves ikke i Tiiden at bekoste nye Colonister transporterede, hvor om noget tilforn er meldet: og vil dette ikke Lidet tie- ne til dette Lands hastige Opkomst, og er det at formode, at denne Folke-Avling, som her fødes, Vil blive sterkere, end, de som i Mandig Alder her oversendes, er af mange observeret, saa bliver og Landet besat af meest Danske, hvilke, naar de drage ud af Landet med Rigdom, de fleeste, drage til Dannemark igien med det de have samlet.

Fremmede Nationer derimod, som ere gibte, ere aldrig saa vel intentionerede thi seer de Lejlighed til at unvige med Laan og Forstrækning, giørede det, og samle de Her noget, kommer det aldrig til Dannemark: Der til ere og Landets egne Lagde Landets Fader nærmest paa til Forsorg.

16te Cap:

Om Negoce.

1.

Til dette Lands Opkomst var det at ynske, Deres Kongelige Majestæt Kongen ville Allernaadigst forunde dette Land en friehandel med Naboe Øerne af alle Nationer, om ej Længer end I 3 Aar, hvilket vil, tiene til at indbringe meere Told, og med Fordeel selge det paa Deres Grunde u-cappede Træe og andre Producter: til hvilken Ende maatte her i Landet oprettes et Lands-Handels Compagnie; hvor i Landets Indbyggere, end og Rige Fremmede kunde entrere og Partcipere.

2.

Med Barquer og smaae Fartøjer oversend til Naboe-Øerne de Vahre, som ej til Kiøbs: til Betalning over- sendes eller dertil Sælges i Landet, hvor om er meldt i det 2^{det} Capitel: og kunde Indbyggerne, naar det er Allernaadigst tillat Self hente sine Negrer fra Guinea, og betale samme med Rom og Tobach, og vær det en Stoer Fordeel, at Indbyggerne blev Allernaadigst tillat en Loge i Guinea at oprette: og maatte dette Aller-

naadigst Observeres, at Landets Plantager herved hastig komme i Stand, hvor af snarlig meeget formeeres Aarlig Kongens Indkomster.

3.

For at observere og see Friehandelens Nytte i den Part af Værden, Observeres, at de Hollandske Eylande desformedelst drive den største Negotie af alle Vestindiske Lande, endskiønt de ikke Selfv producere Sukker og meere sligt, formedelst de ere meeget Biergefulde, og tørre, og have ald deres tilførsel i 3de Maaneder, Men i de 3de Maaneder Handle meere, end andre Lande i heele Aaret, og med Rigere og Større Fordeele.

4.

Den Engelske Nation har og til Handelshjelp, og til baade Indbyggernes Bequemmelighed og god Indtegt, Adviser, som jndbringer dem baade Penge, og oplyser meeget Handelen vedkommende, hvor for det var at ynske, at her blev oprettet eet Lidet [*opslag 21*] Bogtrøkkerie, for at trække Adviser, Almanaker som kan bestemme rigtig Tiid i Vestindien: og at her ved maatte være et Bekiendt Giørelses Comptoir, som kunde indbefatte baade Posthuus, Notification, Correspondance og Expedition, for at forrekomme meegen Forvirring; og blev ded ikke alleene, Indbyggernes og Handlendes Nytte, men Indbragte Penge fra Fremmede Nationer, og kunde bekoste sig Self, naar det til en Anden Stiftelse blev henlagt, som først satte det i stand, og siden overdrog det til Forpagtning imod Aarligf Afgift, hvadhelst det til entten Hospitalet, eller Anden Stiftelse eller Publique Cassa maatte vorde med Privilegio Allernaadigst henlagt.

17te Cap:

Om Told.

1.

Da der dog behøves nogle Motiver til at persuadere Rige og Bemidlede til at begive sig til en Ørk, som et u-dyrket Land Andsees for, var det at ynske, at Tolden for det Første maatte Allernaadigst modereres til Lemfældig Told, og at derimod, for at tage noget meere ind strax, og i Tiidens Længde dette meere Continuere, kunde bruges Stempeld Papier til Told Sæddeler etc.; og Tolden desnøjere kræves: Og, naar Landet er Oeculeret, kan Tolden Kræves her som Anden steds, Da det efter nogle Aar vil kiendes, af Ind og udgaaende Told er ud-qvældet Rigdom til Kongens Cassa, og Næringsvejen aabnet her i Landet for mange Danske Undersaatter, som da betaler Kongen Told, Skatt, Ære og Taksigelser.

2.

Og maatte det ikke blive Kongens Tab i Told, om den Allernaadigst Paabudne Told blev for det Første u-forskiellig, og lige stoer af alle Slags Vahre og Negrer; thi hielpes end Landet her ved paa Fode, er det jo og en Andledning til Rige Aarlige Told Intrader, som Altiid for meeres, og tillige kan med tiiden forhøjes.

18te Cap:

Om Frie Negrer.

Frie-Negrernes Frieheder ere u-disputerlig de Blanke Indbyggere skadelige; thi disse drive ikke alleene meere Handel eller Handling i Landet end de Blanke, med end og ere Maron Negrernes Hælere, og Forhandle for dem, Hvad de fra Deres Mestere har Stiaalet, da det synes Landet tienligt, om de tiente for Løn; lige som Tieneste Folk i Dannemark, dog siden man ved Culturens Andlæg højt behøver dem, maae man for det første menagere dem.

2.

Disse Frie Negere indkaldes ved Proclama og Publiceres eller Publication paa de Andre Danske Eylande, saamange, som have Løst sig her at nedsætte, da, saa snart det spørges paa de Fremmede Eylander, en stoer Mængde strax sig her til vil begive: Disse begynde strax, de Fattige med Arbejde til udkapning, til Bygning og Culture, og de Riige med Andlæg af egen Formue: og kan Frie Negerne giøre 1 a 2 Dage i hver

maaned Hoverie ved saadant Arbejde, og brække steen, brende Kalk, og til saadant ere baade i første Andfang bedre disponerede, og kan tiene for ringere end Europæer og Blanke, [opslag 22] Da deres Levemaade er tarveligere, og med Landets Producter til Levemaade bedre tient og hioipet, Hvormagligt og hvorledes er Mældet om i det 3de Capitel: dette er og den hastigste maade at faae Negrer til Landet, og uden Bekostning.

Observation: Naar Landet var kommet i Floer, burte de lige som Andre Borgere, bære Tyngde med, Skatter, Tolde, Accise og Tiende til Kongen, Kirken og Præsten, om de end var af Anden Religion.

19te Cap:

Om Slave-Negrers Desertion.

1.

Det skeer ofte, at Slave Negrer Desertere fra deres Mestere, og forud bestieæle Deres Mæster, hvorved baade Mesterne svækkes paa Formue, og deres Plantagers Culture Ødelægges, thi maatte det Allernaadigst, til saadan Desertion at forhindre, ordineres.

2.

Disse saakaldede Maron Negre kunde man give et Kiende tegn, og lige som de Danske Slaver paa Danske Fæstninger ved den særdeeles kiendelig Klæde Dragt ere distinguerede, saa skulle disse Negrer have en Ring i Øret med en Plade fast tillaadet, hvor paa maatte staae Plantagens Nummer og Mesterens Navn, saa og Slaves eget Nummer og Navn.

3.

Naar Efterlysning skeer, og slige Negrer findes i anden Planteurs og Mesters Tieneste, bør den Planteur og Mester give Bødder til enten Krigs Cassen eller Hospitalet, hvor det Allernaadigst henlægges, og disse Bøddere limiteres efter omstendighederne, og dertil udlevere Negerne med fuldkommen Erstatning til Mesteren, som ejer dem, og tillige Bødde til Politie-Cassen, eller den Casse, som Lønner Justitz og Politie-Andordningen: dog bør ikke heller Maron Negerne dermed være fie, men for desertion desuden Straffes i Rasp-Huset.

Iligemaade befales Indbyggerne at ikke forlade deres til Fiskerie og Andet, brugende Baade og Canooer, uden i Sterke Laase og Kiæder, og, om nogen det forsømme og desertion herved foraarsages, da Canooes eller Baads Ejeren der for Både Andseelig Mulct til en eller anden Casse, hvorved hindres saavel Soldaternes, som og Blanke, og condemnerede Slavers desertion.

20te Cap:

Om Borgerskab.

1.

Borgere, som sig her paa Crabben-Eylandet vil ned sætte, andtages af alle Nationer, som ere Duelige og have Gode Sandfærdige Attester og Skudsmaal, Dog ingen Fremmede, uden de, som enten beside Midler, eller Forstaae enten Handlingen, Plantning eller Anden Kunst og Maitie, hvilke, efter Aflagde Troeskabs Eed til Kongen, tillades sig som Borgere friit at ernære: Men ingen at henside, Bygge, Plante, eller drive nogen Næring eller Haandtering; uden at have Vundet Borgerskab.

2.

Befindes nogen uden Borger Ret og Friehed at drive Næring her paa Landet een eeniste Dag eller Nat, borde med Anseelig Mulct og Bødder vorde Andseete og Straffede: De kunde mueligens af onde hensigter være her andkomne, for enten at Spionere, eller for at formere Opstan, og for at forraade Landet, eller for at bedrage Indbyggerne, [opslag 23] Og paa denne maade drage ud af Landet med Andres Rigdom og Formue.

Ob: I Politie-ordinantzen eller Anden Ordinantz, var udyrken, at maatte regulere Hvorviit til en hvær efter sin Maitie, i Skat, Borgerlig Tyngde, og Frieheder, sig henstrakte.

21de Cap:

Om et Manufactur og Tugt-Huus.

1.

Da baade Landet producerer Bomuld, Farver og deslige, Saa, om ikke her i Landet skulle Opretted Tøj-Fabriquer, saa kunde raspede Farver af adskillige Farvetræe, til Fabriquernes Nytt, til Dannemark oversendes, og i Dannemark Saaledes de Penge for Farver indeholdes, som nu Fremmede Nationer drage her fra til sig: Lige saa kan Bomulds-Garn her spindes og oversendes til Dannemark, til hvilket Arbejde condemnerede oversendte Slaver af begge Kiøn kan bruges, Hver til sidt Arbejde og Brug, og tillige Lære Negrer, som i dette Tugthuus af deres Mæstere vorder indsatte, at Raspe, Farve træe, og spinde Catun.

2.

Dette er et Midel til at nyde noget for den dyre Betalning, som en Neger eller Negerinde har kostet, at, naar saadan en har grovlig Forseet sig, da isteden for at Aflive dem, og lade Kongen betale dem, de heller her til, nogle faae Maaneder, og de groveste Modbydere til Ævig Slaverie vorde condemnerede, og dette blive heller Kongens Fordeel end Skade, thi Lang og Ævig Trældom indjager Negrerne, større Skræk, end Døden, den de ikke frygte for, som intet Haab have om en Glad Ævighed: og var dette Tugthuus et Midel til at straffe Blanke liderlige Fruentimer her i Landet, som ellers passere frie for haar Straff:

Ligeledes de Maron Negrer, som desertere, kund og i dette Tugthuus Arbejde lige saa mange Maaneder, som de have løbet Maron.

22de Cap:

Om Proviant-Magazins-Huus.

1.

Et Magazin og Proviant-Huus maae nødvendig her oprettes, og saa stort at Forraad at der et Aars behøvende Føde-Vahre er i dette MagaZin hen Lagt: Ligeledes i dette Magazin henlægges et Forraad af Bygnings Materialier, saa som Tømmer og Brædder, Jern, Staal og Muur steene, nogle Læster Kalk og Smidde Steen Kul.

2.

Den behøvende Proviant bestaaer i Sigtet Rug og Hvede Meel, Røget og saltet Flæsk, Speege Pølser og skinker, Røget og saltet Kiød, Smør og Ost, Ærter og Gryn, Øell og Dansk Brende-Viin, Tør og saltet Fisk, saltet Sild og Makrel, Lys og hviid Tran, hviid Sæbe, Specier, Dansk Porcelain og Steentøyg, Blækkenslaar Arbejde: med hvilke Ting Folket maae forsynes, indtil Handel og [opslag 24] Vandel begynder, da efter et Aars Forløb de, som ikke nu strax kan betale, ere i Stand til at betale baade Proviant og Materialier:

Og til Fortet her, skal det ikke altid blive Majestæten Kongen til Bekostning, eller ugifter til dette Lands Forter, alle disse Proviant Vahre at lade overføre; thi naar Landet her kommer istand, kjøbes meeget her for lige saa Læt eller Lættre Priis til Fortet.

3.

For de Priiser, som gielde paa Andre Danske Øer, maae ovenmælte Vahre her sælges og Leveres, hvorved og er Mærkeligt, at dette kan siden af sig Self vedligeholdes, til Fortets bestandig Nytt, saa længe det observeres, fra Nordt-Americanerne altid eller fra andre kjøbe for lætteste Priiser, at det ikke skal behøves altid hertil at hielpes, af Kongens Cassa: og maatte ingen overlades nogen Proviant til Negoce og Forprang, men enhvær til Fornødenhed Alleene.

23te Cap:
Med hvad størr Fordeel
Kongen
frem for andre kand optage dette Sit Danske Ejendoms Land i Caribien.

1.

Det Deres Kongl: Majestæt kand ikke alleene Self have meere Fordeel af at optage dette Land, end andre, men end og Landet tillige herved dessnarere opkomme, og nyde desstørre Lyksalighed, tænker ieg hermed at viise.

2.

Hertil tiener først, at Banco kan gielde i Steden for Mynt, da denne Banco, som forhen i det 14de Capitel er mældet, bliver Kongen igien betalt i Guld og Sølv Mynt, uden at tale om de i tiiden indhøstende Skatter og Told Intrader: Kongen kan og paa denne maade nyde nogen Erstatning for sin, ved en og anden paa de Vestindiske Danske Øer, tilgode havende Forstrækning og Penge-Laan, naar de, til afdrag her paa tillig, for Strax at faae Negre til dette lands Culture og opkomst, levere her til nogle Negrer til Afdrag paa deres skyld, da de i Lang Tiid have haft Kongens Penge, og desuden have, mange af disse Planteurs og Mæstere fleere Negrer, end de bruge, hvilke af Leedighed løbe Maron, eller gjøre Skielmsstykker. [opslag 26]

3.

Saa kand og Kongen befale at levere Hoverie Negrer, og saaledes Optages og exculeres Landet med en størr Force, og hastigere end ved et Compagne eller Anden Bemidlede: Landets Lyksalighed fremmer og Altid meere ved Kongens Faderlige Forsorg, end ved Private og til egen Fordeel alleene intenderede Hensigter, lige som og Retten deeles ligere til alle og enhver.

Jeg har og den Troe, at dette Lands Lyksalighed Conserveres best i Kongens Haand, der til opmuntres og Folket til Fliid og Stræbsomhed ved et retfærdig, Viis, mild og Faderlig Regiment og i Krigs Tiid har Folket i Landet en Højere Beskyttelse under en Stormægtigst Potentat, ja! Ælendigheden maatte end og Strække sig til de andre beboede Danske Øer, hvorom ieg dog ikke her vil udlade mig med mine Allerunderdanigste Tanker, skjønt de paa rigtige Raisons ere Grundede.

Allerunderdanigste Erindring om Forslaget.

Dette Forslag, ieg her allerunderdanigst, overleverer, er et Arbejde, ieg længe har arbejdet paa, ja! et Arbejde, som har draget mig fra Ste: Croix i Vestindien til Kiøbenhavn: Men Adskillige Betænkninger have holdt mig fra at lade det før komme frem. Endelig nu, overvunden af alle mine giorte Forrestillinger, Legger det frem, som en Prøve af min Allerunderdanigste Erkiendtighed og Skyldighed imod min Konge. Min Ringhed og U-værdighed har holdt mig tilbage fra at Ofre paa saa Højt og Helligt et Altere det, som i mine Tanker Værdigere og Dueligere Persohner burte og kunde have Længe for mig bragt fra Vestindien, og de, som have været længe i Landet; Landets Værdigste og Ældste, da ieg, saa at sige, kom sidst dertil, og gik først der fra.

Jeg legger da haanden paa et Verk, hvis Bygning ieg ikke formaaer at Rejse: ieg, andseer mig ikke heller for andet, end den, der holder Kiggerten for en Andens Øje, og siger: at her igiennem kan mand see til et Rigt og Dejligt Land.

Landet er Kongens Ejendom, det er i sig self Rigt, og meeget Rigere af Forsynets her paa Lagde Ynde, end de Andre beboede og dyrkede Danske Eylande: men Landets Herre nyder ingen Frugter, og Gud ingen Taksigelser, og, lige som den fortørrede Jord sukker efter Regn, en fattig eller heftig Pige sørger over, Hun er foragtet iblant Bejlere, da hun dog i sine Tanker besider meegen Dyd og Fuldkommenhed, hvor for Hun bur-

de elskes og begieres, saa meener ieg rigtig at kunde sige om Crabben-Eyland, at det er et Land, som er Kongens Ynde værd.

Til at beviise denne forlovede Bruds Dejlighed, har ieg Laant noget af tilforladelige Beretninger, imedens ieg var paa Ste. Croix, [opslag 25] men fra Dem, som kunde sige: Vi Vide det. Vi have seet, og ieg der fore maa sige: ieg vidner det, ieg have hørt, Læst og Efter-Gransket, og er vel overbeviist om, og mig med meegen Fliid og Meditation eftergransket og nøje informeret mig om;

Jeg har staaet for Enden af Landet, og seet det, det er mig viist, lige som Moses fik det Forjættede Canaan at see; ieg har Andseet det som et Dansk Godt-Haab, ieg har ynsket, ieg har længtes og ieg Længes Stædse efter at komme der og see et nu øde Land i Tiiden ~~Tiiden~~ dyrket og i Florisant Stand.

Disse Motiver og Bevægnings-Grunde har Stimuleret i mit Sind, og ført mig til enten at efterfølge Andre, eller komme for Andre; thi ieg kan ikke vide, om andre have for mig giort Forslag til dette herlige Lands Optagelse, og om ieg i saa maade kommer endda for andre, ifald mit allerunderdanigste Forslag skulle præfereres for andres, som mueligens ikke have sigtet til at create, at gjøre af intet noget Vigtigt, et Land Optaget og Dyrket uden Penge Sumer, hvorved Kongens des større Lyst og Kiærlighed til Landet kunde opvækkes.

Gud, som seer Alleting, og Kongen, som seer mit her forfattede og med Møje samlede Forslag, maae nu Dømme om mit Arbejde og intenderede hensigt: ieg kan vel ikke nækte, at ieg jo! Lige som alle Mennsker, sørger for, og søger mit Beste: men Gud bevare mig fra at søge mit Beste, uden forsaa vit, Samme altid er forbundet med min Konges Ære og Interesse, og med det Almindelige Nytte.

Med saadanne Tanker vover ieg mig i allerdybeste underdanighed at frembære dette mit allerunderdanigste Forslag: hvorved ieg har det haab, at ieg for det første gjør, hvad ieg bør, og med hiertelig undseelse foreviiser det, som ieg kan: med det ynske, at, om det finder allernaadigst Approbation, ieg maae være her med recomenderet i min Konges Allerhøjeste Naade og Bevaagenhed.

Ieg har herved og det Haab, ieg ikke vorder Andseet som den der vil Bygge en Staat, for ieg mælder om en Anden Anordning: ieg vil alleene sige mine Allerunderdanigste Tanker, og forslaaer, i saadan Tanke, Grunde, hvorpaa højere Forstand kan bygge, da ieg ved noget af de Folkes og Landes Natur og Egenskaber; hvortil, ieg meener, alle Troe Undersaatter, og ieg her iblant begrebet, uden Kald ere inne alleene berettigede, men end og ieg og andre ere der til allerunderdanigst forpligtede:

Jeg har der for holdet mig fra at nævne meget om et og andet her tienligt, som til herligere at polere Landet, som vel med Tiiden kan komme af sig Self, Saa som dette: At et Lidet Societet kunde oprettes af Naturkyndige for at Observere Natural-Historien, og optage mineralia, hvor paa Landet er Rigt: saa og, at her nogle særdeeles; og dette Land meest tienlige Love og Told Tabeller kunde trykkes, og de sidste Udhænges paa Toldbod Comptoiret, og, at Told Tabellerne i Adskillie Sprog, men Loven og andre Ordinantz i Dansk Sprog alleene bleve forfattede, paa det ingen skulle undskylde sig med Uvidenhed, og dømmes efter en Lov, de ikke viste, dog slige Ting ere nu Hemmelighed for mange her i Landene, hvilket var der fore ikke alleene, denne, men end og de andre Danske Øer og Eylande tienligt: iligemaade, at opbyggelige Bøger bleve i baade Dansk og Creol Sprog trykte.

Jeg har der for ikke hermed villet paataget mig andet, end, det, som vedkommer og egentlig henhøre til et Forslag: ieg deponerer det ike heller for Andet, ieg vil ikke give Regler, men høre og modtage Regler, ieg siger min meening og underkaster den Højere og Forstandigere Dom.

Paa denne Maade peeger ieg alleene, og viiser til Tingene, men moverer ikke det allermindste, som ieg har ingen Befaling eller Tilladelse til: ieg vil ikke andsees for andet, end at være en U-nyttig Tienere, der gjør alleene, hvad ieg bør, dog der hos ynsker, at mit arbejdde maatte, om ikke det er nyttigt, give Andledning til Nytte. [opslag 27] Jeg viiser, hvordan Landet er, dets Ligesom skulde Rigdomme, og beklager, at det skal lige øde, da her er Folk nok, som søge efter Brød, og Gud kunde og Takkes her for Brødet af Tilbedere, som kiende den Guds forsynlige Haand, som har givet saa megen Rigdom og stor ynde og Velsignelse paa dette

Land, og hvad Ære, og hvad Rigdom skal ikke her i Tiiden ydes og sendes Kongen Landets Herre, som herved beforder Guds Ære og sidt Folks Lyksalighed, naar man her, hiertelig takkende, skal siunge te Deum laudamus, hvor nu Alting er som steene Dødt.

Jeg vil og hermed have Allerunderdanigst erindret, at, om noget skulle andsees som et dubium i at optage dette Land uden Penge Summer, og ikke være enucleret, at ieg Allerunderdanigst erbyder mig det at Solvere og gjøre Forstaaeligt: hvad Fæjl, som ellers i Conceptens Tydelighed have her indsneget sig, deprecerer ieg Allerunderdanigst med den undskydning: non omnia possumus omnes; thi det det er ikke et Prøvestykke af en Scribent, men et Forslag til Crabben-Eylands Optagelse, forfattet og Allerunderdanigst fremsendt af en fra Ste: Croix i Vestindien hiemkommen.

Deres Kongelige Majestæts

Min Allernaadigste Arve Konges og Herres

Kiøbenhavn den 22de Febr 1768

Allerunderdanigste indfødde troe undersaat og
allertroepligt slyldigste tiener

Søfren Rosenlund U.K.

Allerunderdanigst Grund Ridsning, Til at beviise

Crabben Eyland /: Bique kaldet :/

1:

At være en Kongelig Dansk Ejendom:

Samlet og taget af saavel Troværdige Scribenters ord, Som og af Naturens,

Fornuftens og Occupations Rettens Grundige Andledning:

Alt sammenlignet med den Rett, andre Puisancer have over deres,

og Kongen af Danmark Selv haver over disse og andre Ejendeele Udi Vestindien.

II,

Hvorleedes Deres Kongelige Majestæt kand faae dette Land

og Optagelses Retten uden Dispute afgjort.

Allerunderdanigst overleveret

Den 2^{den} November 1767.

ved

Søfren Rosenlund U.K.

[opslag 28]

1de Cap:

Om De beviislige Kongelig Danske Adkomster, som Hiemle Crabben-Eyland, Ste: Croix, Ste: Thomas, Ste: Jean, Bechetten-Eyland, Eyland Passage og J: de Advetz at være Kongelig Dansk Arv og Ejendomme.

1.

Til det af mig forhen under 6te Junij allerunderdanigst offererede Forslag om Crabben-Eylands Optagelse i Vestindien, fordrister ieg mig allerunderdanigst herved at Foreslaae de Grunde, ieg finder, og hvormed ieg i mine eenfoldige Tanker tænker allerunderdanigst at beviise, at dette Eyland er Deres Kongelige Majestæts virkelige Ejendom, i Henseende, den Occupations Ret, som gielder for alle andre Puisancer, Gielder Lige Gyldig for Deres Kongelige Majestæt.

Jeg savner vel de fleeste af Autentique Documenter og Ejendoms Beviiser til dette Eylands Adkomst, men, ere de slige ikke i mine Hænder, vil ieg dog formode, og vist haaber, de maa findes i Højere Gjemme, og ere at finde, naar de søges.

2.

Og om ieg endskiønt her tilstaaer at have Mangel der paa, saa har ieg dog læst, og kan allerunderdanigst beraabe mig paa troeværdige Scribenteres Vidnes Byrd, der neppe troes at skulle bedrage mig i den Tanke, hvor med ieg allerunderdanigst tænker at gjøre min Sats fast, naar deres ord tillige med mine egne [opslag 29] Raisons maae Allernaadigst andhøres og overvejes, og naar ieg har det held, vil ieg haabe, mit lange Arbejde paa det Allerunderdanigste indleverede og henligende Forslag om dette Skiønne, og med saa mange rige Naturens Fordeele af Gud velsignede, Eylands Optagelse ikke længere andsees for unyttigt, og at det maae finde Deres Kongelige Majestæts Allernaadigste Biefald det at tage i Possession og etablere.

3.

Thi maatte Allernaadigst observeres følgende:

(1) har Majestæten Kongen af Dannemark Rettighed og Ældste og Første Rettighed der til, som primus Occupans, hvilket beviises af den Occupations Bevilgning, udstædt, og underskrevet af Kongen af Store-Brittannien Aar 1672, og besørget af den ved det Engelske Hoff daværende Danske Envoye Marcus Giøe:

4.

I hvis Følge de Danske bemægtigede sig Ste: Jean, som da var i andres hænder, med andre Ste: Thomas underliggende Øer, neml: Crabben-Eyland, Eyland Passage og Bechetten Eyland etc:

Hvorved endog er at agte; at de Danske forbøde, i Kraft af denne Occupations Ret, alle andre Nationer her paa disse Øer og paa Eylandet Bique /: som er dette Crabben-Eyland :/ at etablere sig.

Til ydermeere denne Rettighed at Confirmere, tiener til Beviis.

- a. At de Danske 2de Gange har udrevet de fremmede hertil andkomne Colonister, nemlig de Franske og Engelske, uden at have her til Anden Grund end første Occupations Ret, som beviises af en gammel Dansk Protocol Giebt i Ste: Thomas.
- b. Kongerne, hvis undersaatte disse Colonister vare, Paastode den tiid ikke at have Ret til Bique, eller at deres undersaatte var fornærmet, som hafde vist skeet af den Potentat, som hafde været nærmere der til, end de Danske, berettiget.
- c. Acquisitionen ratificeret under 26de og 28de Junij 1733^{ve} i Compeigne, lige som den, forhen i samme Maaned 15 Junij 1733^{ve} var sluttet og udvexlet imellem begge Nationer, de Danske og Franske.

5.

Og, at det virkelig er afgjort imellem de Puissancer, som have Deel i Vestindien, at dette Bique eller Crabben-Eyland er et virkelig Dansk og Dannemark Ævig tilhørende Etablissement, Sluttes af følgende: neml: at der ikke er protesteret imod det Danske Compagnies extraderede Skiøde paa Ste: Croix, men meedet meere, med almindelig Biefald denne Acquisitions Rettighed og Ejendom er de Danske ikke alleene tilstaaet, men end og med den Franske Krones Garantie, indbefattet udi det Skiødet paa Ste: Croix forommelder. egne [opslag 30]

6.

Thi hvorledes skulle disse oord i det Franske Skiøde dets 7de Paragrapho anderledes forstaaes, som lyder saaledes? ***”At Ste: Croix med alle de Eylande, som bemældte Compagnie virkelig besidde i den Deel af værden, besynderlig Eyland Ste: Croix, Ste: Thomas, Bique /: som er dette Crabben-Eyland :/ og Ste: Jean med deres underliggende Øer skal være sammenbundene, som Franske Bunds Forvandte, med Frankrige i et Uopløselig Venskab, til hvilken Ende Frankrig forpligter sig at Guarantere Dannemark sin Rettighed, og begge Parter forpligter sig at holde nøje Nevtralite, om nogen af disse Kroner af andre Puissancer skulle i den deel af værden blive attaquerete, med vidre, men i sær Frankrige obligerer sig til at ristituere det Danske Compagnies disse Eylande, ifald de af Fiender skulle lide Invasion.”***

Hvilket aldrig Frankrige hafde gjort, naar disse Øer ej vare og skulle være, og Forblive en Dansk Ejendom.

7.

Alt saa har Deres Kongelige Majestæt Kongen af Dannemark Først den Rettighed til dette Land, som de Spanske og Andre, neml: Occupations Retten som primus Occupans: der til endog en Ankomst her til, som hverken Spanske, Engelske eller Franske have til sine i Possession der havende Eylande, Sc: baade De Engelskes Occupations Bevilgning og de Franskes Garantie.

2^{det} Cap:

De Spanskes Paastand igiendives af Jure Communi Gentium, og deres egen Occupation i Vestindien.

1.

Hvad her andgaar de Indvendinger og Disputer, som af de Spanske maatte gøres imod Dannemark, maae Endelig samme bestaae enten derudi: at de ikke vilde see, at det nu først blev taget i Fred, da det i Krigs Tiider har ligget øde, eller og at de Danske, naar de hafde Haft Rettighed der til som til Ste: Jean, saa havde Compagniet til samme Tiid optaget det, da de optog Ste: Jean.

2.

Hvor paa ieg meener at kunde replicere og svare: at det er Jus Cummune Gentium eller Almindelig Folke-Ret at gjøre med, behandle og disponere over sin Ting og Ejendom, efter som man vil, og ingen kan enten miste sin Ejendoms Ret, uden ved andre pacta, for han ikke der af har vildet tage Fructum, ejheller lader nogen sig, uden overbydende Myndighed, eller ved Convention imellem foreenede Parter, ham og en Anden, tvinge og foreskrive Regler, hvor efter han skal bruge sin Ejendom: Ligeledes er det Spanien udvedkommende at spørge Dannemark, hvor for det Danske Compagnie ikke har, enten ike vildet, eller ikke kunde optage dette Bique eller Crabben-Eyland tillige med Ste: Jean, [opslag 31]

Hvilken Aarsag ellers paa den Tiid var Penge mangel hos det Danske Compagnie saa vel som siden har været.

Dannemark er en mægtig Krone og independent af de Spanske, og det har aldrig heller været imodsaagt af de Spanske, at Det Danske Compagnie ikke maatte føre Titul her af som Ejere og Herre her til.

Lige som de Spanske aldrig har skrevet sig her til Arve Herre og Ejere.

3.

Intet synes der fore meere forunderligt end dette, at vi Danske tvifle om at have Rettighed til en Ejendom, hvor til dog, som allerunderdanigst er mældet, Vi have dobbelt og større Rettighed end andre.

4.

Det er ellers mærkeligt: at /: da de Spanske sædvanlig have vildet indbildet alle andre Puissancer for hen, at de, som de der først hafde søgt at etablere sig i den Part af Værden, ville og skulle være eene Herrer over Vestindien, indtil andre Puissancer gave dem at forstaae: at Deres Ret var alleene Occupations Ret, som en hvær Puissance, qva primus occupans, har til det Acquirerede, lige saa vel som Spanien :/ De Spanske i saa Lang Tiid ikke have protesteret imod Dannemarks Rettigheder til dette Eyland.

Men ville vi forespørge os, om vi hafde Ret her til, og om Vi maatte optage og bruge denne Vor Ejendom, saa skulle mueligens Spanien, efter tiltagene Konge Titul over Vestindien vel vilde Protestere Herimod.

3de Cap:

Staats Raisons, Hvorved de Spanske skulle self forekomme os i at Declarere at see det lige saae gerne Optaget af de Danske, som Vi det ynsker Self at gjøre.

1.

Den største Føjelighed, som synes at kunde her i beviises den Spanske Krone af den Danske, naar en Majestæts Aller-Højeste Respect ej skal Læderes, er hertil: en baade billig og rimelig Staats Raison, som af den eene Potentat bør observeres imod den Anden, og end meere:

2.

Deres Kongelige Majestæt kunde med en fiin Hoff-Politique ved sin Allernaadigst befalede Envoye i Spanien, saa vel som og ved de, ved Engelske og Franske Hoff - reciderende Ministrer, fore komme ald de Spanisks Modtvilighed, Jalousie, Misundelse, eller Egennyttighed, naar denne Deres Kongelige Majestæts Minister, efter Deres Kongelige Majestæts Allernaadigste Ordre, Declarerede:

At Deres Kongelige Majestæt, som altid haver været en Ven af Spanien hafde, /: for at være des stærkere, og for des bedre at kunde være i stand til at assistere sin Ven Spanien i paakommende Tilfælde, om her i den Deel af Værden Spanien blev angrebet :/ besluttet at optage og befæste dette Naboe grændsende og Dannemark tilhørende Eyland, som noget, der tiente til fælles Tryghed.

3.

Hvad gjelder Allernaadigste Konge! at dette Svar /: som fordom paa Jacobs Bejlerie, det er bedre at give dig hende end en anden :/ ville sværes af den Spanske Krone? ☹: at det er bedre, at de Danske, de Spanskes Ven Dannemark [opslag 32] Optog dette Land, end deres Fiender; ja! mueligens Spanien skulle paa denne velgrundede Forestilling endnu offirere os fleere uoptagene Eylande, for at see sin troe Ven i den Part af Værden saa stærk, at her kunde altid være en Ligevægt, naar Magt brugtes imod Magt.

4de Cap:

Konge-Titulen som er fast Beviis Her paa..

1.

Det kand ikke nægtes, at, de Danske Konger i Forordninger og Rescr:, som til Deres Vestindiske Landes efter levelse udstædes, Fører Titul som Herre af et Land uden at det af andre Potentater bliver imodsagt og protesteret, maae de og nødvendig have der til en Ejendoms Rett. Og da ieg finder dette i de Danske Kongers Titul, at de skrive sig Herrer til Bique ex:, de Spanske ikke protestere her imod /: da de dog skriver sig Konger over Vestindien :/ saa tør ieg ikke tvifle om, at dette Land jo er en Dansk Ejendom, hvilket beviis, ieg meener er u-imodsigelig.

Er ellers noget virkelig Dubium om, at dette Crabben-Eyland ikke skulle være Dansk, da kan ieg Allerunderdanigst fortrøste mig til at troe at sige: Der ere, naar de søges Beviiser nok i de Kongelige Archiver /: ieg meener Adkomsterne som i 1 Cap: er Mældet: har Kongen af Dannemark skrevet og ført Titul i 95 Aar, af omtvistede øer, efter den 1te Erværelse, og efter det yngre som Confirmerer det 1te 34 Aar siden, Ligeledes u-protesteret :/ og Biblioteqver, hvad helst de samme bestaer og findes i enten Commerce-Alliance-Tractater, Octroyer og Allernaadigst indgangene Forordninger, som ere de Beviiser, hvor om ieg forhen har Allerunderdanigst mældet og sagt, at de savnes hos mig, men ere i Højere Gjemme, hvilke ere paalidelige, og ieg her vil allerunderdanigst bede, de maatte op søges og af meere fuldkomne Beviiser Læses, siden ieg har stykkeviis fundet den ved Læsning, og ved Lang meditation samlet dem.

3.

Det er der fore u-disputerlig, at dette Crabben-Eyland er en Deres Kongelige Majestæt tilhørende Ejendom, saa ingen andre kan maae eller bør bemægtige sig den, og det der til ikke heller kan tillades en fremmed Potentat, uden nogen Rett og rigtig Adkomst der til, at bemægtige sig et Land, som kan beviises at være occuperet af enten en eller Anden Dansk Konge, eller og afstaaet til Deres Kongelige Majestæts Høj-Lofligste Forfædre: Saa observeres Allernaadigst, at Deres Kongelige Majestæt kan ikke, uden Allerhøjeste Fornærmelse, see paa, at Fremmede vilde optage det, med mindre Deres Kongelige Majestæt ved anden Accord vil cedere og afstaae det.

4.

Det er der fore i mine eenfoldige Allerunderdanigste Tanker ikke alleene et rart Klenodie, Lagt o Deres Kongelige Majestæts haand, men det er et Land, saa vigtig og rigt, at det, betragtet at Naturens og Skaberens [*opslag 33*] herpaa Lagte ynde frem for de andre omgrændsende Øers Væsentlige Beskaffenhed, maa Kaldes et Eden og Gosen Land, hvor om ieg ej her vil mælde vidre, siden den materie er forhen afhandlet i mit indleverede allerunderdanigste Forslag.

5.

Det er og desuden en Lyksaligheds Kilde, som Forsynet har Giebt og aabnet for Deres Kongelige Majestæt Self! til at forævigge Deres Majestæts Aller-Højeste Navn Navnkundigst til eftertiidens Glædelige Ihukommelse, ja! ikke alleene nærværende, men end og i sildigste Tiid til Udøddelig Ære og Rigdom, og formange fattige Danske undersaatte til Forsorg, hielp og Opkomst.

6.

Og om det end ikke var saa rigt og vigtig et Land og af saa stor en Importance, saa kan det dog ikke uden Æquivalent gives af hænderne, for ikke at med en Rigdom tillige tabe et stykke af sin Kongelige Myndighed; thi saa føjelig er ingen fremmed Naboe - Puissance at give saa stort et stykke bort, saa fremt hand kan benytte sig af det, han har bemægtiget sig.

7.

Der som endvidere maatte Allernaadigst consideres, saa er endeel andre Øer allerede i Fremmedes hænder, som Compagniet, i Kraft af Occupations Retten, kunde have optaget: men hvad helst saadant er skeet af enten Uformuenhed eller Efterladenhed, er ieg hverken befalet eller berettiget at sige.

8.

Men dette veed ieg: at fortier een sin Ret, har han ikke at tænke, at han uden Process faaer den igien: Li-geledes og saa kand ventes: at mister en Konge et Land, Successor vil siden have det igien, saa kommer det aldrig tilbage uden Krig: Tillige maae man end da være uvis paa at nyde det, som dependerer af Sejer og bestemt eller indtruffen udfald.

5de Cap:

Grundige Tanker om de Danskes og Spanskes ulige Ræt og Adkomst til dette Eyland.

1.

Skulle ellers Spanien nu saa sildig disputere Deres Kongelige Majestæt denne saa stærk vindicerede Ejendom: saa lade de sig dog afviise med de ord af Occupations Ret og af Indrykkelsen i det Franske Skiøde paa Ste: Croix, hvortil de [*opslag 34*] Danske have en større Raison, end, da de optogte Ste: Jean, der da ikke blev paa anket i henseende til Ste: Jean, men da, alleene i Henseende til Ste: Thomas hæftig protesterte i Aarene 1672 og 1673, for med ret at drive de Danske fra alle de Øer, som dennem der tilhørte.

Men Ligesaa Lidet som man da Andhørte de Spanskes Protest, Ligesaa stoer en Ret har Kongen af Danmark nu til at imodstaae dem, og det er slutteligt, at, der som de Spanske havde haft Større Ret til Bique /: som er Crabben-Eyland :/ en Kongen af Danmark, saa havde de da ikke den tiid, forglemt at protestere imod saadant, helst her blev Givet Occupations Bevilgning og Guarantie af 2de Mægtige Potentater, der da her formedelst maatte have syntes dem mest u-taaleligt.

2.

Nej! Spanien fører ikke engang Titul her af, da de dog vil være Herre og Herskere over det heele i Vestindien, Danmark eene og alleene fører Titul der af, ***Og det taales***: der hos er at mærke, at, dersom dette Bique /: Crabben-Eyland :/ ikke hafde været Dansk, saa hafde de Franske ikke andført det i Cessionen af Ste: Croix, og mældet expressis Verbis: ***at vi Danske skulle eje og besidde dette Bique med samme Rett som Ste: Croix.***

Her af observeres den Spanske Krones paastand, at være Ugrundet:

- a. Thi den Engelske Krone kan ikke Nægte udstædte Occupations Bevillgning til Dannemark, paa disse indbemælte og fleere Øer, at Eje med samme Ret som Engelske eller Engeland før.
- b. Og Hans Allerchristeligste Majest Kongen af Frankrig vil Lig saa lidet unslaae sig fra Sin paa samme givede Garantie.
- c. Altsaa bliver det Spanien umueligt til intet at gjøre begge disse Højmægtige Potentaters Pacta eller samme at igien kalde enten af dem her imod maatte fornemmes Julousie, eller gives modstand.

Beslutning over forandførte Beviiser

1.

Det er altsaa, i mine allerunderdanigste Tanker, uforfødt at søge flere Grunde til at beviise, Crab: Eylandet er en Dansk Ejendom:

Men det refterer at søge dets hastige Optagelse uden Stoere Penge-Summer, for at høste snart moedene Frugter, som vilde her hastig moedenes, ieg meener, Kongen faar Told og Skat, og undersaatterne samle baade til Ophold og Rigdom det, som nu spildes; og hvorfor hverken Gud faar Tak, eller Mennisken har Nytte af.

Dette har ieg i mine allerunderdanigste Tanker viist vejen og god Grund til i mit indleverede Allerunderdanigste Forslag af 6te Passate Junij h: A: ja! ej alleene viist, at det med et meget ringe Laan kan optages, men end og, at dette Laan i faae Aar kan igien betales.

2.

Ieg tør end og endnu allerunderdanigst sige, at det gjorte Laan højt i 8te aar aldeeles kan blive afbetalt, og Landet være cultiveret, naar mit Forslag følges i henseende til fornøden Indretning. [opslag 35]

3.

O! hvad maatte heller ynskes, end at ringe Summer maatte anvendes til saa stor Nytte at Majestæten Kongen eengang vilde Spendere Lidet, for Ævig at Kræve og faae rig Told og Skat, og mange Danske undersaatte stedse her at have Ophold.

4.

Skulle det der fore Allernaadigst behage Majestæten Kongen Allernaadigst at approbere mit Arbejde, og i værk sætte Forslaget, skal snart meere og endnu nyttigere Forslag blive Leveret, da ieg, som ellers maae være fornøjet med at have diverteret mig med Møje, vil takke og opmuntre andre til at Takke Gud og Kongen, som ikke vil lade Brødet Gjemmes for de Arme Mennisken, som ofte med Suk hungre og søge der efter.

Saaledes under ieg dette, hvor paa ieg ynsker snart Andre vilde begynde, og, i haab af min Konges Naade og Protection, med allerunderdanigste Soumission henlever

Deres Kongelige Majestæts

Min Allernaadigste Arve Konges og Herres

Kiøbenhavn d 2^{den} Novembr 1767

Allerunderdanigste indfødde troe Undersaatt og allerringeste tiener

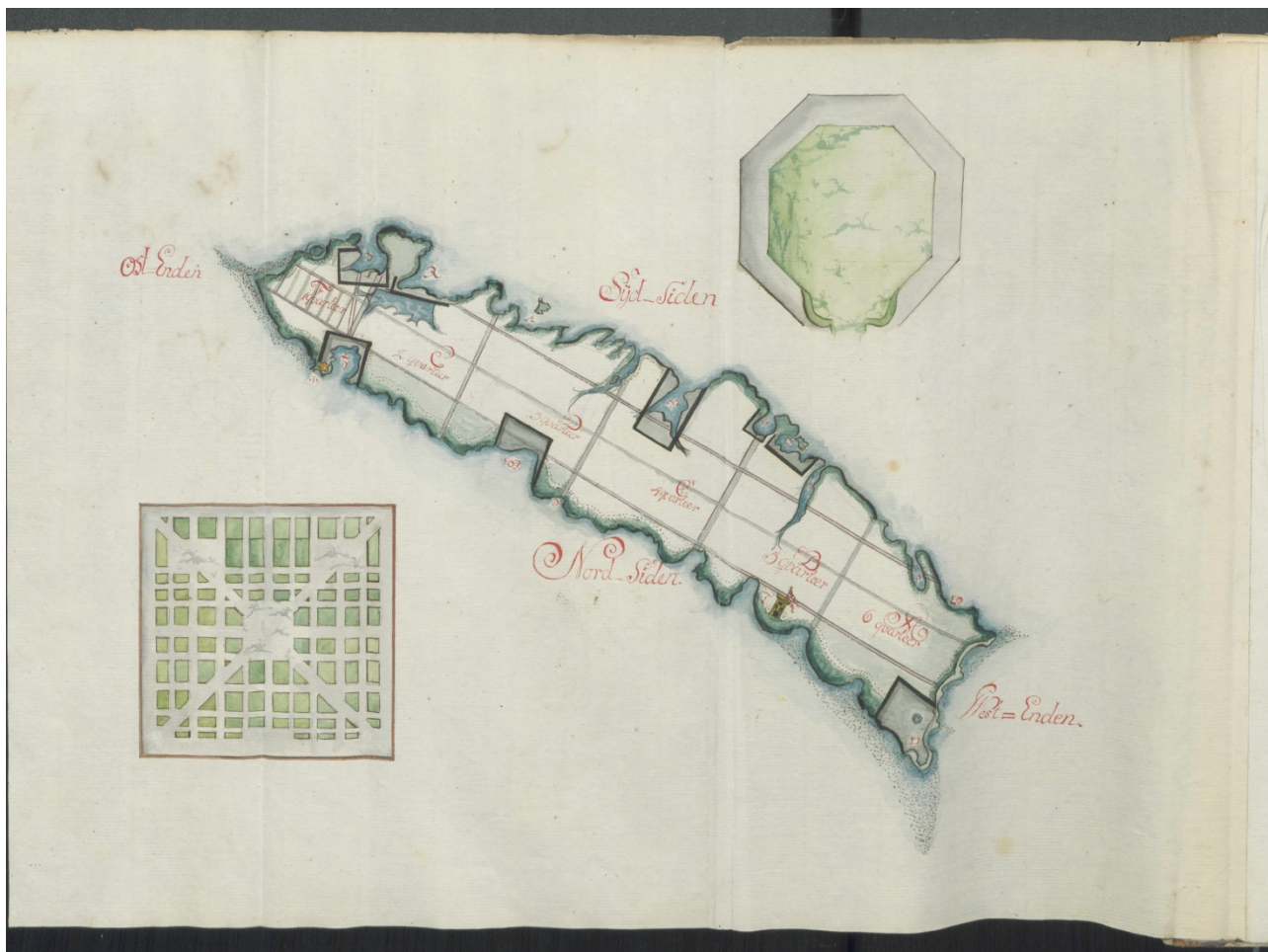
Søfren Rosenlund U.K.

Allernaadigst constitueret Procurator

paa de Kongelige Danske Eylande i Vestindien

[opslag 36] Tom [opslag 37]

[opslag 38]

Introduction og Indledning,

Hvorved Øjensynlig, og ved hosføjede Schema det gandske Forslag forklares.

For endnu tydeligere at forstaae, at indbemældte allerunderdanigste Forslag om Crabben-Eylands hastige Optagelse, og let og snart at faae Det cultiveret og populeret med saa ringe Forskud, i alting er mueligt efter Forslaget. og der næst øjensynlig her om med stoer Vished forsikres, observeres følgende:

1) hvorledes Arbejdet lettest og beqvemtest ved første Andlæg kand begyndes, som gjør det mueligt at troe, at dette Land kand blive baade populeret, og af en Ørken et Canaan i en kort Tiid.

2) At det kan øjensynlig sees, hvortil de udi Forslaget omm^{te} Hoveries Negrer for en kort Tiid Absolute behøves.

3) Hvad disse Negrer skulle gjøre, og hvorfor dette deres Arbejde ikke kand undværes, om Intentionen skal kunde opnaaes.

Til hvilken Ende ieg har hertil føjet et Schema og en Afridsning, hvor af baade [opslag 39] Arbejdet, Mueligheden, Maaden, Nytten og Forklaringen over Forslagen, præsenteres øjensynlig og i et forstaaelig Sammenheng, saa mand kan see alle Ting paa en gang.

Og er herved min hensigt den, hvorføre ieg allerunderdanigst meener, at ieg ikke kan Andsees enten at være dum eller egennyttig; thi ieg legger ved dette Schema tingene frem, for ej at holde noget Godt hemmeligt, for at lade andre Dømme der om og viise deres bedre Indseende, u-egennyttig der for at andsees, da ieg ikke veed, om dette Arbejde bliver Andtaget, følgelig ej endnu der for har at haabe nogen egen Fordeel, og end meere, da ieg er snart færdig, at gaee her fra og grave efter mit Brød paa den mig ved Aller-

naadigst Constitution som Procurator i de beboede Danske Eylande forelagte Vej, og paa saadan tiid overleverer dette Arbejde, og altsaa ikke er bange for enten at gjøre noget uden Fordeel, eller for at lade andre see mit Arbejde: tillige viiser hermed, at ieg meener og tænker self at aabne I ..... for andre, og ved Landets Igiennemskieren og Veje skiller imellem det og dette, og deeler hver ting paa sidt sted, som ellers maatte Andsees for et Chaos: altsaa Villig og uden baade Ordre og Tvang gjør hvad ieg bør, i hvadhelst ieg derfor har at for Vente, og omendskiønt ieg ikke veed, hvor meget af min hensigt herved opnaaes, saa aabenbarer ieg dog forud det, som ieg kan tænke, at man vilde spørge mig om, naar ieg er herfra borte, at ikke noget dubium skal være u-oplyst, eller noget af mig holdet hemmeligt, undtagen, hvad ieg endnu ved Tingenes Fremme kunde optænke for at drive Fremgangen med mueligst Force.

Dog skulle det være min største Glæde at beviise, hvad ieg har skrevet og projecteret, for ej at faae det Navn, at ieg har talet uden forud at tænke, da Gud veed, at ieg har baade mediteret og spildt Tiid og Penge derpaa, og derfor altid vover mig til allerunderdanigst at blive tilstæde for at gjøre mine Løfter efter Forslaget in pleno muelige, naar ieg Allernaadigst hertil kaldes; og for Troens Beviis ved Gierning med Haab, Belønning og Soutien med Kongelig Naade vorder Allernaadigst Andseet; thi man siger ellers: pleragz dictu quam factu faciliora, ɔ: snarere eller Lettere sagt end giort, hvilket ieg dog holder for et stort Bedragerie, men vedstaaer at holde det ord og Løfte: Giergningen, og ikke ord og Løfte, skal priise Manden.

Herpaa vil ieg nu da efter mit Forsæt allerunderdanigst forklare de 3de berørte Løfter:

Dette Land, som i Situation og strækning befindes, som det er beskrevet, Skieres først ved Linier langs ad, der paa ved Linier tvertover hvorved Qvartererne og de i hvert Qvarter opmaalte Plantger adskilles fra hinanden, og saa snart dette Arbejde er skeet, kan siden ved vejenes Aabning Aabnes vej og Lejlighed til at faae fat paa de første Frugter, som er Træet, der skal af cappes, samt de mange sorter Frugter, og som en handseddel paa de forventede Rigdomme annammes.

Der fore maae først efter dette Schema, eller Andres Project, Landet opmaales, og derpaa igiennem skieres, men før saadant skeer, er det hverken mueligt at ordinere arbejdet, ej heller Vej til at føre og forhandle de af cappede Træer, ja ike en gang vejens eller Havnenes Beqvemmelighed naar man ike kunde Rejse igiennem Landet, hvilket læres og sees af den Teigning [opslag 40] paa Arbejdet og i hosføjede Schemate.

2) Maae dette besværlige Arbejde forud lære os, at det store Arbejde var for Majestæten Kongen alt for bekostelig, og for Blanke Folk baade for meeget besværlig og kiedsommelig, da de vel vilde blive lige saa utaalmodige, som Israels Børn under Mosis Commando paa Marchen til Canaan. Der for er det best til dette Arbejde at bruge Negrer, hvilke ikke andsee det for Trældom, tillige og best kan Arbejde, og taale Varmen, ligesom Mæsteren ikke heller kan andsee det for en Byrde her til at give nogle eller sende nogle Hoveries Negrer, da Majestæten Kongen har skjenket dem baade Penge og Friheder, og overalt maatte Glæde sig ved at hielpe til at befordre saa meget godt i det Almindelige, hvorved end og deres egen Handel maae udviides, deres egen Floor ved dette Lands Optagelse og Opkomst best naar sin Højde; følgelig gierne med disse Negrer contribuere til dette Arbejde, som hverken saa hastig eller uden store Penge Summer kan skee, men paa denne Maade skeer uden Bekostning, hvorefter strax ved ald det andet Arbejde høstes af hvert Arbejde en Belønning og Belønnende Frugt, som da en couragerer Colonisterne; thi naar Vejene ere grave-de eller igiennem skaaren, er her af Træe til at forhandle, Vej til Havnene og Transporten og til de Umistelige ferske Vande.

3) Da det nu er allerede mældet, at disse Hoverie Negrers Arbejde er umistelig, og at saadan Deres Arbejde af berørte Aarsager udfordres af Negrer at skee, saa maae ieg egentlig her forklare, hvad Hoverie Negrerne skal gjøre, og skal de alleene gjøre dette Arbejde, paa foreslagene eller anden andviist vis Maade, de

skal og efter accuratesse og efter en af Landmaaleren af stukken Linie Giøre det, hielpe ved at afstikke Quarteererne og de opmaalte Grundes karcader, saa og giøre den Plads røddelig, hvor i Colonien, Fortet og Voldene skal andlægges, og hielpe de overbragte Soldatere og hviide Slaver som forhen i Forslaget er mældet i det 3 Cap: saa og i det 9de Cap om Fæstning og Armature, at giøre de Jord Volde, hvorved Fortet og dets Batterier skal indhegnes og om Gierdes, hvor efter deres Arbejde ej er fornødent; thi siden er intet Arbejde skilt fra sin Nytte og Fordeel, og Fordeelen følger og formeeres, Lige som med Arbejdet Avanceres.

Dog maa ieg sige dette, at her høstes strax mondene og Hielpende Fordeele at tære paa, indtil det andet Arbejde er Giort, og efter at dette Arbejde uden Bekostning er giort, hvortil vilde ellers udkræves Bekostning af 1 ad 2 Td^r Guld, og altsaa, hver Plantagie, alleene taxeret for 10000de Rd^r, og om efter dette Schema alleene kunde giøres 500de Plantagier, saa er jo Landet strax med disse 500de Plantagier i Værdie 50^{ve} Tønder Guld, men her kan blive Langt Fleere Plantagier: der til er paa Landet Træe for meere end den Summa 50^{ve} Tønder Guld:

Der skal da ikke mangle lysthavende Colonnister, men baade de, som nye og ikke nye noget /: de første for at formeere deres Rigdom, da Rigdom er umættelig, og de sidste, for at faae her det Brød, som de ej andensteds har kundet finde efter Naturlig indplantet og Gud behagelig Attraae :/ og den eene med den Anden være færdig at sige: ieg har lyst til at fare til dette Land.

Nu har ieg ved den Forklaring over dette Arbejde viist allereede saa stor en Nytte, at Landet der paa er 50 Tønder Guld i Værdie bestaaende alleene af de 500 Plantagier, og der foruden har Træe for lige saa stor en Summa, som dette allerunderdanigst nedlagte Schema og Hoverie Negerens der efter forfattede Arbejde giver Andledning til at troe.

4) Hernæst lærer dette Schema øjensynlig, om ikke efter Architectur ret at bygge, dog det, som til Defence og Nytte kan være synligt, samt lærer at forekomme Negrers og Colonisters Desertion, [opslag 41] Aabner Commerciens Correspondence, ja baade forhindrer utilladelig og Snige-Handel, recognoscerer og udforsker i Hast af 1 Time alle Ting over Heele Landet anmerket med T, som var at ynske overalt at blive saa mueligt som tienligt, i baade Frieds og Krigstiid, og kan om det forlanges at naae, Majestæten Kongen gierne naae Herre-Dom over Sundet imellem Crabben-Eyland og Portorico, naar Krig i den Værdens Part frem brød i Tiidens Længde.

Disse intenderede og udviiste Fordeele kan ikke tydeligere Læses eller Forklares uden ved at forstaae Schema, som tillige med de afstukne Havne forklares.

5) Jeg har i Kortet forand Forslaget viist Crabben-Eylandet og de andre Danske Vesindiske Eylandes Situation og Conexion, havnenes Dybde og Beqvemmelighed, hvorimellem og hvorledes de ligge, Det Kortet Self foruden andviisning forklarer.

Men her fordrister ieg mig af de 7 beste forefundne Havne allerunderdanigst at foreslaae 2de til at Andtage ved Andkomsten strax, som de til Colonien og Fortets Defence beqvemmost, og ved tilføjede Schema viises peeger paa Dem, som de allereede der til var udvalte og opmaalede.

Disse 2de Havne ere Først den paa Nordsiden Ost-Ende-Nordside Bay, og den Anden Engels-Mands eller Settermanns Bay kaldet. Disse ere de belejligste og sundeste.

 Ost-Ende Nordside Bay, eller Danske Bay 3. merket, maae være den første man sætter Fod paa, og der fra skier man sig over til Danske og store Bay 2 mærket, og saaledes har man det ferske vand meest mit imellem: og paa den østre Pynt af Havnen maae Fortet andlægges /: anmærket med tegn : og herfra kan man beskyde Indløbet og en Stor Deel af Nordsiden tilbegge ender af Landet, denne Havns Dybde er 7 og nogl:steds 8 Favne Vand.

Den anden Havn Engelsmands eller Settermands Bay er af Naturen befæstet med en god Cay af 1 Fierding Vejstørrelse, hvor paa Skandsen eller Fortet maae bygges, saa som denne kan ej af Fiender let indtages, Beskyde alle Fiendtlige, og bedække alle dem, som ligge derinden for, da de ike fra Søen kan sees, mindre beskydes, denne Havn har 9 Favne Vands Dybde.

Fra denne Havn er det de Danske udjage de Engelske, og fra Fransk Mands Bay næst ved Franske, som beviises af en Protocol i Ste: Thomas, og har ved disse Sejer vindinger confirmeret Occupations Retten.

Endvidere er dette endnu til Slutning at mærke: at ieg har alleene nævnet 7 Gode Havne, som ret beqvemme Havne: men af Schemate sees endnu den 8de paa den vestligste ende afstucken.

Denne Havn; Sand-Pynts Bay kaldet, og Portorich Farernes Bay og Vand Plads Kaldet, ved **U** mærket, er vel ikkuns en Liden Havn, men den fører andre Fordeele med sig, som bøder paa den Mangel, at den er Liden.

- 1) Er den beqvem til at indrette til Landets Defence, samt til at erlange Herredømmet over Sundet, saa som den er, den nærmeste og næst Grændsende til Portorico, beliggende Liige for Portorico og for Pynten af Portorico Kat Cay Cayalgodon kaldet, anmærket (1) på det foreste Kort.
- 2) Er den en dejlig glat Plan, meest frie for Busk.
- 3) Ved mærket **O** er at observere: at her er en fersk Vand Kilde, som er paa dette sted en stor Rigdom og Lyksalighed, der til er denne Egn paa Landet af en særdeles god Natur og Frugtbart, saa at, om her i Tiiden blev andlagt et Fort og en Stad, vilde saadant ikke Lidet contribuere til Handels Floor, for dette Land. [opslag 42]
- 4) Er herved at mærke: at den Grund, som udskyder fra Sand Pynten 5 Miile, indhegner Eyland Blanco, hvorved de Danske da bliver af dette Land tillige Mester, saa som samme med berørte Grund er samen hængende med Crabben Eyland, og det under ligende og tilhørende, hvilket er iagttaget af Compagniet, paa den Tiid, de udjog og protesterede imod alle Fremmede sig at ned sætte paa Crab: Eyl: tillige forbøde dem dette, i Kraft af occupations Retten, hvilke ike heller siden af nogen er overskredet eller optaget; Og er dette i mine Tanker et Beviis paa Optagelses Retten til Crabben-Eyland.

Af hvilke Aarsager ieg har sagt, at denne Havns Fordeele bøde paa den Mangel, at den er Liden; thi den er da til baade De Fence og til at udviide Kongens Herre Dømme over andre Øer tienlig, i Fald det maatte Allernaadigst behage Majestæten Kongen Havne at optage, og, som allerunderdanigst mældet, derved bygge en Stad og Fort; dog er det ikke saa strax fornødent for Bekostningers og Arbejdets Skyld, men i Tiiden, naar Landet det self kand bekoste, en overmaade tienlig og stor Fordeel for Landet.

**Stormægtigste
Allernaadigste Arve Konge og Herre!**

I allerunderdanigste Skyldighed imod min Konge og Souveraine, og af Kiærligh: til mine Lands Mend vil ieg da her Offerere og Fremlægge dette mit arbejde, som Gud give! maatte saa vel optages, som det af mig er optænkt og meent. Jeg veed vel de fleeste Menniskers Sind, at de siger: Først mig, og siden dig dig. Men ieg troer ikke, at det er enten Christelig eller Patriotisk sagt: Ald Intention bør være til Skaberens Ære: Gud har jo skabt alle ting til sin Ære, Jorden, og de fornuftige Chreature Menniskene paa Jorden maae i særdeleshed fortælle Guds Ære. Disse have frem for andre Guds Skabninger af Gud annammet største Fordeele,

hvorfor de bør takke og berømme Skaberens Ære; største Naadegaver til at kunde berømme Gud, og der for ere overalt dertil højst forbundne.

Saadanne Tanker have altid drevet mig til, og driver mig til i min Skrøbelighed at meditere paa det, som ieg begriber at her til kand tiene: Jeg mærker altsaa: [*opslag 43*] At den eene skal føre den anden fremm i det Almindelige til at tænke og gjøre det, hvorved Guds Ære og Fælles Beste kan befordres.

Og da ieg har tænkt paa, hvorfore Gud har givet Lande og Riger fra hedninger i Christne Magters hænder, og jeg veed dette, at Gud gjør intet uden retfærdig Aasag, tænker ieg, at Skiftet er gjort retfærdig: En hver gietter Lettelig, hvad ieg hermed vil sige: neml: at Gud vil Æres, Takkes og tilbedes i Aand og Sandhed, og ved en fornuftig Gudsdyrkelse, hvilket ikke kan skee uden af et Folk, som kiender ham efter hans aabenbarede ord: Jeg bestyrkes kraftig i de Tanker, naar ieg betragter de Christne Puissancers store Erobringer med liden Magt, og uden enten Liden eller ingen Modstand, saa det er uforfødt at beviise, det som man af Historien herom veed og er tilstrækkelig over beviist om.

Jeg vil der for alleene her erindre om, hvad mig tilskynder at legge dette arbejde frem, og hvor til ieg der med sigter, og det er da det alleene, som ieg har mældet: neml: **Guds Ære, Kongens Højhed, og det Almindelige Beste.**

Jeg har til den ende allerunderdanigst fordristet mig til at fore slaae en Plan til **Stat og Told** for min Konge, i en Nærings Vej for undersaatterne, og en Taksigelse for den u-dødelige Gud, som ieg meener vist kan skee, om dette Crabben-Eyland af Majestæten Kongen maatte blive optaget. Jeg har viist først, hvorledes Landet med ringe Bekostning kan optages: dernæst beviist, at det med ald Ret uden Dispute kan optages: og endelig ved tillagde Schema beviist Mueligheden til at troe det, at ikke alleene dette kan naaes, men endog meere, om meere begieres.

Men om nu dette Arbejde er forgieves, efter mit Forsæt ugiørlig, og ikke finder Allernaadigst Biefald for Majestæten Kongens egen Regning dette Land at maae vorde optaget: saa, for at det ikke af andre Puiancer skulle i Tiiden blive optaget i Kraft af Occupations Ret, som med nogle andre Øer er skeet, vilde ieg ynske, Majestæten Kongen vilde Allernaadigst tillade en anden, neml: en Dansk undersaat, det at optage, som paa Liv og Ære vil allerunderdanigst forpligte sig til i 8de Aar efter Forslaget det at optage og i stand sætte, naar den maatte betroes og forskydes 200000de Rd^r: neml: det halve her i Dansk Banco, og paa Andviisning efter Haanden til det udfordrende til Bygning og udredning, og den øvrige halve Deel i Vestindisk Banco betales, naar det destinerede Skib skulle gaae derhen.

Den Frygt for at den da skulle desertere, kan betages, saa vel ved det, som kan hindre efter Andviisning ald Desertion i Landet, Som Schema lærer. Dertil skal baade Fortet, Secret-Raadet, og Cassen, som needgraves og fastsættes i Jorden med Jern vel beslaget og med fleere Nøgler er forsynet, hindre dem der fra, om dens Intention og hensigt ike havde et Højere Sigte, hvor om og i Forslaget allerunderdanigst vitløftigere er mældet.

Til sidst vil ieg ynske mig den Naade af min Konge: at mig maatte Allernaadigst blive tilladt dette Arbejde i offentlig Tryk i det Danske Sprog at lade udgaae, og at mig til hielp der til maatte Allernaadigst skienkes 200de Rd^r; da ieg strax [*opslag 44*] Skal levere det til Pressen. Hvormed min allerunderdanigst Hensigt er alleene denne: først her i Landet, før min afrejse til Vestindien, hvor ieg agter at gaae hen, at efterlade mine LandsMend dette Forslag, og en Andledning til at optænke noget Nyttigere: Dernæst et Haab, at hvad nu ej skeer, kan mueligens i Tiiden skee, naar her til liger en Plan, hvorledes saa rigt et Stykke kan vindes.

Og saaledes befaler ieg mig og dette ringe Arbejde i min Guds og Konges Naadige Haand og med allerunderdanigste Soumission henlever

Deres Kongelige Majestæts
Min Allernaadigste Arve Konges og Herres
allerunderdanigste troe undersaatt og

Kjøbenhau den 29de Januair 1768^{ve}

allertroeplygtskyldigste alleringeste tiener
Søfren Rosenlund
Allernaadigst Constitueret Procurator
paa de Kongelige Danske Eylande i Vestindien

**Allerunderdanigst
FORSLAG
Til
Kongens og Landets Nytte,
men i sær Hensigtende
Til Handlens og Sejladsens Forbedring ved Hoved
Handels - og Stabel - Staden Kiøbenhavn's Højest fornødne
Forsvar og De fence
da begge Deele af Lidet, med eet og det samme Middel kand beforders
ved een af 3de Her allerunderdanigst Foreslagne Maader, da,
Hvilken der andtages, vist kan Fuldføre dette, og uden enten op-
hold, Lang Tiid, eller Penge-Mangel opnaaes.
Begyndt i Kiøbenhavn
Den 21te Julij 1766 med Meditation og Undersøgelse om Rhedens
farlige Grunde, Reebalen og Busken etc: hvorledes der paa Lettest
kunde raades bood, og Continueret, Ind til den ^{te} Martz
1768^{ve} Da det er allerunderdanigst
Overleveret
af
Søfren Rosenlund U: K:**

[opslag 46]

1de Cap:

Herudi afhandles: Stadens Kiøbenhavn's Rhed, Frieheds Rheden kaldet, kand, til Stædets bedre Beskiermelse, forbedres med en Tange eller Hauvne-Vold.

1.

Det er bekiendt og øjensynlig, Kiøbenhavn's Rhed er aaben paa de 2de sider, neml: paa den Nordre need af Krogen Helsingøer, og den Østre over til Skaane. Den Nordre er den rette, og Indløbet til Rheden og Staden Kiøbenhavn imellem Sædland og 3 Krone, og er, Sans Dispute, det eeneste Indløb til Kiøbenhavn, for saavel den Kongelige Flode som de Handlende og Søfarende. Den Østre Side derimod har et Rift Langs ud ud under Vandet, som begynder fra Amager, og strækker uden for Nyeholm eller for Biørne Skandsen, noget forbie 3 Krone, hvilket Rift kaldes Reebalen.

Dette Rift udgjører, efter foregivende, Rheden til Haunens Sikkerhed imod den aabne Søe uden til, og imod de der gaaende Strømmes Magt. Men, da dette Rift er baade, i vis henseende, fordybt og forgrundigt, først for Dybt i henseende, Vand og Vind, som foreene sig til sammen, fra den aabne Søe og Renderne med Østen, Nord - og Syd-Ost-vinde, indskyller ald ureenlighed, Sand, Tang og deslige ober Reebalen, som er ej høj nok til at forhindre dette Indfald, hvorved Hauvnen tager den Skade, at, om den enskiønt bekostes paa, til opmudring, den strax igien opfyldes, og som nu bliver meere og meere grundig, saa de Kongelige Orlogs Skibe ej have det behøvende Dyb og for det andet ej Rum til at kunde [opslag 47] Ligge tiltaklede i Havnen, samt sikker for alle sorter Vinde, som var nødvendig, de Commercerende Skiber maae nu ligge i en Rende, og en dobbelt rad, med meegen Frygt for enten at blive inddreven paa det Faste Land, og Castils-Pynten, om de andgaaer den, da over paa Reebalen eller paa Andre, paa Rheden liggende Skibe: Hvor til Aarsagen er denne: at Tangen eller Riftet ej kan gjøre den fornødne Sikkerhed, da Riftet ligger alt fordybt under Vandet, og ej kan imodstaae den med Vinden sig foreenende brusende Søe, som jo har sin Fart ind over Riftet, og alt saa, paa de i Havnen liggende Skibe, derimod, naar denne Reebal betragtes paa den anden side, er den meeget forgrundig, i hen seende til de fra Øster-Søen og fra Smaaelandene andkommende og indgaa-

ende Skibe, som lide meegen Ophold eller Forsinkelse i deres Næring og Handel, fordie de ej kan gaae lige ind over den, og desaarsage nødes til at gaae need af øen Hveen den lange omvej omkring 3 Krone, det eeniste og heroven beskrevne Indløb; hvilket Ophold hindrer og udeholder disse Sejlere ofte 1 - 2 - ad 3 Dage, og, naar Stærk Storm indfalder, staar samme i Fare for at enten støde an paa Reebsalens Rift, som er ej alleene meget Grundigt, men end og til at foraarsage den for Sejlerne vel bekient stoer Nød og Ulykke: at strande eller gaae paa Grund paa den eene side, og da Søen er Dyb og brusende paa den Anden side, driver Søen stedse smaa Coffardie Skibe ind paa det grundige, naar de ike have udfordrende fornøden Rum at Sejle paa, allermeest, naar Vandene ere af Storm oprørte, og Strømmen igiennem Renden bryde Altiid ind paa Riftet; og om deslige Sejlere undgaaer denne Farlighed, ere de der hos, strax i Fare for at drive ind paa Middegrundten eller over til Skaane, hvor af foraarsages, at reddes de end fra at strande eller støde paa, saa gjør dog dette Ophold et Dobbelt onde, neml: forsinker Rejsen, og, naar Mangel paa deres indehavende Vahre haves i Staden Kiøbenhavn, foraarsager Indbyggerne Dyrtiid.

2.

Ved at betragte Kiøbenhavn Rhed i saadan dens nærværende Situation, haver mine Speculationer ført mig Vidre til at betragte og overtænke, hvad som kan tiene til sammes Forbedring, hvor ved ieg vil ynske, at Kongens Ære, Stadens og de Negoterendes og tillige Søefarendes Fordeele kan opnaaes, da her af end og kan haabes en anden og større Fordeel til Kongens Krigs Tieneste til Søes, og endnu meere Stadens og Havnens Tryghed og Beskiemelse i paakommende Krigstiid: og kan dette at opnaaes ved et saadant Middel, neml: om der blev gjort en Tange eller Vold paa Reebsalen omkring Rheeden, som i saa fald kan blive Rheeden, til en god Trygheds Havn for Staden Kiøbenhavn, O hvad Ære for Kongen! og øg hvor stor Nytte for ikke alleene Danske men tillige for fremmede tilsejlende og Handlende vil det ike blive?

Men, som Nyt Fingeret og projecteret imodsiges, vil ieg forud nævne nogle Modsigelser, som Ventelig vil giøres imod dette Forslag. 1.) om nogle ville kalde det en umulighed, ihenseende til, Reebsalen er haar og steenig, saa der ej kan i Grunden needbukkes Pæle, og om de end bleve needbukkede, kan de dog ej i saa haar og Steenig Grund saa bybt needbukkes, at jo det uden for brydende Vand af den Aabne Søe kan oprøkke saadant need pælet Bolværk, som en deel dømmes, dog de, som ej gaar vidre med deres Tanker. 2.) ville nogen vel sige: at, om det var muligt, som det kunde være Nyttigt, saa vilde dog dette Arbejde blive alt for bekosteligt at gjøre et fast Land paa saadant et sted, hvor Søen bryder saa stærk ind paa, da saa ofte og i Langtiid der paa er mediteret, og altiid med en plat umuelighed er imod sagt; og, skiønt det har været begiønt, er til side sat; hvorom Læseren hen viises til at erindre sig den Tiid i Højst Salig Kong Christian den Femtes Regiering, da Volden blev and lagt fra Kalleboderne omkring Christians haun til den yderste Batterie Qvintus, ved hvilket Andlæg var betænkt, at det skulde have gaaet ud til Enden langs ad Reebsalen og Endet Lige med 3 Krone, men da af saadan en Aarsag blev tilside sat, fordie Pælene ej kunde fæstes dybt nok i Grunden og Søens brende var forstærk, og atter af andre Aarsager. [opslag 48] 3.) Maatte vel andre sige: at, naar man ej om Varligheden kunde være desbedre forsikret, og man i et u-vist haab gjorde saastore Bekostninger, saa maatte man heller i dette, som i Andet, lade sig nøje med, at Forfædrene have betient sig af Naturens egentlige Fordeele, som Naturen selv uden Kunst og Bekostning fremviiser : at blive det Gamle. 4.) Kand vel inu Andre falde paa de Tanker, og sige: at det var langt bedre at opmudre Rheden ud til Reebsalen, hvorved da saadan hensigt, for samme Bekostning, lættre kunde Naaes, at saavel den Kongl: Flode som og andre Sejlere, ihvormange der end andkom, kunde ligge sikre, i hvilket fald denne expence var at ansee som unyttig.

Hertil svares paa bemte 4te Indsigelser saaledes, som er længe forud betænkt, og ieg vil haabe skal viise muelig heden og de fleestes, eller idet mindste Nogles Biefald; thi søger ieg at beviise Mueligheden med efterfølgende, som er det 1te og med dette eene tænker at igiendrive det øvrige 3de Imodsigelser. 1te Statuerer ieg Mueligheden naar her Giøres et Bolværk, som befæster sig selv, og bliver jo længere, jo fastere, og

fast, saalænge Jorden er bestandig. Til det 2^{det} kan, den Bekostning blive ikkuns liden, og ike blive enten Majestæten Kongen eller Publico til Byrde, thi det kan Bekoste eller Betale sin i stand settelse, Selv. 3de - flyder af denne Indretning disse Fordeele; at hværken kan Havnen, naar den først er Opmudret, blive overskyttet og opfyldt af ureenlighed, som nu skeer, men siden hindres, da Havnen kan fra Ald ureenlighed conserveres. Der næst kan Byen beskyttes i Krigstiid imod Belejring og ald fientlig Magt, og ikke alleene Floden kan her ligge Armeret og tiltaklet, være færdig til udfald, og andre Skibe ligge sikre, da Fienden uden for denne Tange ej kan beskyde de inden for Liggende Skibe, saa at end og ingen Fientlig Flode, ihvor Mægtig den Maatte være, kan skade Staden Kiøbenhavn. 4de maae Agetes, at naar ingen Tange var imellem, saa var det unyttigt at Opmudre Rheden inden for Reebalen; thi jo dybere Vand, jo Stærkere Søe, og følgelig maatte Havnen meere ureen og igien opfyldt, og Skibene altiit komme til at ligge meere usikker for Strøm og Fiendens Andfald. Og lige som ieg har i dette 1te Cap: afhandlet, hvad Middel her til kan bruges og udfordres, saa vil ieg nu i det 2^{det} Cap: afhandle Maaden, hvorledes det best kan skee, men udbeder mig ej forud at Dømmes om Arbejdet, før det det bliver færdig.

2^{det} Cap:

Hvorledes denne Tange eller Havne Vold skal indrettes, hvor af Modellen her foreviises, med andre derover giorte nødvendige Observationer.

1.

Som Indpælingen er nu det første af Tangens Andlæg, saa bør Indpælingen begyndes fra det yderste Batterie uden for Qvintus, som paa Schemata er tegnet med (a) og bør gaae i lige Linie med Reebalen, og skraa fra Brystværket, som udgjør Voldgraven udtil Søen fra Amager til Qvintus, i Linie udmod Hveen, ude ved 3 Krone, med en Krom Bugt om til Kronen: Tvers over Riftet, igiennem Tangen, ohngefær 1000de Allen fra Batteriet Biørne-Skandsen af til (f) skal giøres et Indløb dobbelt saa Bredt som Nye Løb inde ved Nye Holm til den Kongel: Flode, saa Floden Armeret og tiltaklet kan der af paa Ordre strax løbe baade ud og ind, hvorved menageres den store umage, Tiid og Arbejde, som spildes ved udvarpning omkring 3 Kroner, føren de kan komme i Renden, som nu er det eeniste Indløb til Renden, hvor ellers først Orlogs Skibene i den saa kaldede lille Rende varper tomme ud for at tiltakles meere paa et Andet sted: derhos er denne Indretning nyttig, og højt fornøden for de Handlende og Søefarende, som da kunde undgaae baade Fare og Ophold, Bekostning og Tiidsspilde, da de nu alle nødes til at passere uden om Riftet forbie 3 Krone, før de kan komme ind af Løbet: derimod befordres ved denne Tange og dette Løb alle Søefarende, undgaar fornævnte Forhindringer, Stadens Indvaanere, baade kiøbende og udsælgende profitere af denne hastige Befordring; thi her bliver de, i steden for eet eeniste, tvende Indløb, nemlig: ved det gamle Indløb de fra Nord-Søen andkommende, igiennem 3 Krone og Stuben, - og de fra Øster Søen igiennem dette Nye Indløb, og fra Prøvensteen kan sejle lige ind til Toldboden over Riftet. End er og at mærke, at, som Staden altiit har Fordeel af Fremmede tilsejlende, saa har fremmede tilsejlende ike den Fare at befrygte, som nu havs af dem som ubekiente, og dette er tillige, [opslag 49] Til Kongens Ære, foreenet med Nationens Fordeel og Nytte imellem de fremmede Nationer, som ikke alleene dette højt vilde berømme, men end og gierne hertil vilde Contribuere. Jeg maae og herved erindre: at Oppælingen maae ej være højere end 1 Quartér under Vandet op til Vand Skorpen, saa der kan være eet Quartér Vand oven over Hammeren, naar Lav vand eller Ebbes udløb indfalder. Ligeledes maae og denne Tanges Bolværk være tet brydlet for Ævig varendheds skyld. Hvor med ieg vil have Observeret, at, naar dette Bolværk ej bliver højere, holder al det, som Søen nu ind skyller over Reebalen, i denne Kiste, hvorved Tangen opfyldes af sig selv, uden at her paa anvende videre eller saa stoer Bekostning, som ellers behøvedes til den at opfylde i Fald denne Møjen maatte finde Almindelig Biefald, Da hertil vides andre Midler, som kunde være lige saa Beqvæmme, og altiit uden Stor eller med gandske ringe Bekostning: og skulle dette være for etaten en eller Anden uforstaaelig, saa har ieg der for her til

føjjet Schema og Figuren, som det øjen synlig forklarer, og viiser denne Maade og Modellen at være nogenledes vel troffen.

2.

Jeg har i det forig om Tangens Bolværk mældet, at det, for Ævig varenskyld, bør ikke være strakt over Vandet, og vil der fore nu sige min Meening, som er forstaaelig, og finder Almindelig Biefald, at det Træværk, som staaer under Vandet, er altid frie for Forraadnelse: men, hvad helst den Tange skal, efter andres Meening og den beste og tienligste Indsigt, være oven eller under Vandet Rejst og staaende, vil ieg her vove mig til at viise Raisons til begge Meeninger, og siden over give dem som vigtige og Højt Magt paaligende Ting, til andres og de Klogestes og meest reedelige Patriots Domme. Thi ponerer ieg dette: at, der som det skal staae under Vandet, kan en Fiende, som ike kan see Tangen, forvove sig, og gaae saa nær ind, at vi, som have her paa en mægtig Defence, kan ved Nætte Tiider gaae Vor Fiende i møde, og, ved andbrækken- de Dag, staae parate til at modtage hans Andfald, og paa saadan maade ødelegge og Ruinere en Fient Flo- de, i hvor stor den end maate være; Thi vi kan komme her, med det allergroveste Skyt, men ikke Fienden, og Fiendens Andgreb kan ikke paa denne Maade træffe eller Skade Staden, hvilket ieg vel ike vilde publice- re, men dog gjør det, for at viise alle Patriots Fornødenheden af den beste Defence for Staden; thi sees og Læses det end af fremmede, maae de, i fald det følges og her i stand sættes, fordrister neppe Fiender sig til Søes at vove noget Andfald imod Staden: End er det at Observere: at Søen ej kan brække det Bolværk, som staaer under, men Alleene det som staaer over Vandet. Til det andet Middel, at Bolværket skal staae over Vandet, vil ieg viise og give Raisons; som endnu tryggere og bedre Defence; thi i saa maade er dette at Ob- servere: at Folket kan lettere og beqvæmere gaae med tørre Fødder der til, og Skytz og Værge ligge der bed- re og stedse derpaa blive liggende, og Tangen saaledes med en Vold og Batterier omringes, hvilken Vold bør i Strækning være lige saa Lang, som Tangen er, og ej være hvor Batterierne andlægges, højere end en Mands Højde ud til den Aabne søe, hvor Volden paa Tangen er højest, over Vandet, fra Vand-Skorpen at reg- ne, og ej overgaar 3 allen, paa det Citadellet Frederichshaun og Nyholms Batterie og Qvintus kan skyde over Tangen, og i saamaade hverken Fienden kan see uden fra de lave Batterie, ejheller Prospecten fra forn^{te} Steder skal os Selv betages.

Denne Tange Vold maae og ike være ind til staden og Havnen højere, end lige med Vandet, paa det vi kan gaae sikre, og ej sees, uden fra den Vilde Søe, af Fienden, men Brøstverket uden for til Søen være, saa højt, som oven er beskrevet, for at betage Fienden Prospecten af det, som passerede og fore tages inden for Brøstverket.

Denne Tanges Breede maae og være fuldkommen, og i det mindste 100de Allen bred, da Pæle Bygningen er det samme og Opmudringen af Rheden skaffer Fyldningen, som for hen er mældet i dette 2^{den} Cap: 1te Post. Fremdees er at Observere: at alt det, som skal staae over Vandet, ifald Tangen skal være synlig, maae ej være af Træværk. alt det Træværk, som er oven for Vandet, saavel som forraadnes [opslog 50] Af vind og Regn, men skal alt det, som er højere end Vandskorpen, være en allen højere, end Vandet stiger ved Ebbe, naar det er højst voxen, og fra Hammeren paa Bolværket ~~naar det er højst voxen~~ under Vandet ~~Vand~~ Continueres, saa vit Tangen strækker sig i Længde, med Kampesteen over Vandet, indtil denne Vold faaer den her næst fore skrevne Højde; thi da er Arbejdet Ævigvarende, og Bekostningen tabes Aldrig, om det end koster een Gang noget meere. Endvidere kunde og denne Tange bygges med Pram-Kiister, om ike nogen af de 2de forrige Maader, som her ere fore slagene, finder Biefald, hvilken Maade at bygge Tangen paa ere endnu den stærkeste, og meest varlig; ja Ævig; thi den er af samme Art og Beskaffenhed, som man siger om den gamle viin, der er, jo ældre, jo bedre, hvilket ieg har, i det første Cap: i Svar paa 1te Objection om Mueligheden, obiter berørt, og ikke vidre her forklare, da den Møjen er ingen stor Hemmelighed for mi- ne Lands Mænd, som see daglig her i Staden Mueligheden af Højst Lovlige C4^{des} sadanne Invention.

3de Cap:

Hvad Nytte et Fort ved denne Tange kunde gjøre, naar det blev Andlagt, hvor nu 3 Kroner nævnes:

1.

Denne Tange bør og gaae med en krum Arm, som forhen mældet, fra Vinter Havnene, som er tegnet med J og K: paa Schemate, og Strække til 3 Kroner. Efter saadan Invention kan det sees And for Nyttig, at her paa 3 Kroner blev Andlagt et Fort eller Castil, hvilket kunde blive u-overvindelig, naar det paa følgende Maade blev bygt, neml: det maatte ingen Værelser have synlige oven over Vandet, men de skulle bygges neden under i Vandet, og Lyset skulde de have af Styk-Portene, som maatte være Lige med Vandet, neml: de Neederste Porte, alleene Officierernes Værelser, som skulle være beqvemme og efter Rèalitiè, bleve da Bygte ind ad Staden, for at have beqvemmere Lysning og udsigt. Og maae herved Observeres: at Styk-Portene skal være lige med Vandet, for at Fienden uden fra ikke skal see, hvad Andstalter han har at befrygte, og for at vi kan beskyde ham paa det skarpeste, naar han ej frygter Modstand og Modværge saa nær fra: Dog maatte Styk-Portene ~~skal~~ være lige med Vandet, for at Kunde have dem 3 Etager høje. Denne Tange, som er Landfast med Staden, kand ike indtages af Fiender og Fiendtlig Flode, bedækker Staden, og bedækkes af Citadellet og Stadens ud-Batterier. Og, Ligesom ieg har Mældet, at disse Bygninger ike maae være oven for vandet, for baade at være frie for at Bombarderes af Fiender, og for at Love den indqvarterede Garnison fuldkommen Tryghed, saa maae de og bestaae af Kampe-Steen for Ævigvarenheds skyld.

2.

Lige som nu Tangen og dette Fort 3 Kroner, /: NB: ieg meer ike 3 Kroner i Nærværende Stand, da den er skilt fra Staden :/ Beskjermer Staden, thi da blev den ved Tangen fæsted og Fast med Byen, saa kan og baade Communicationen for Staden i Krigs Tiider blive baade meere Beqvem og sikker, ifald efter da udfordrende nødvendighed blev giorte de 2de Udløb, neml: den Nordre, og Østere over Reebalen, thi begge ere da Bedekkede uden til af Fortet paa 3 Kroner og Tangen, og inden til af Citadellet Friderichs haun, og alt saa skal Fienden hverken hindre tilførsel for staden, ejheller Stoppe for vor Flodes ud løb og And fald, som vi i en Havn beskyder.

Jeg haaber der for at være forstaaelig nok, at, om nogen meente, at Tangen i og for sig Selv alleene ej kunde give sikkerhed nok saa er dette Fort ved 3 Kroner, som herpaa Andlægges til en Mægtig Assistance, da den foreslagene Maade viiser, at Bombarderingen her fra paa Fienden bles u-ophørlig, i henseende han havde aldrig saa snart faaet det første Lav, det Andet jo var strax til reede, og det Tredie Reede at følge det Andet.

4de Cap:

Hvad Nytte denne Tange er til, ikke alleene for den Kongelige Flode, men end og for Commercerende baade Danske og Fremmede, saa vel i henseende til baade Havn, som og til Oplag og Losse Plads.

1.

Før ieg nu afhandler dette, vil ieg forud mælde dette: at ieg har i foregaaende viist, at de 2de udløb, det gamle og nu det eeneste ind og udløb, som er det Nordre, og det Nye Foreslagene, [opslag 51] Som er det Østre, Aabnes for vor Flode beqvem udgaaende fra begge Sider til at tage imod Fiendtlig Flode, og Facilitere alle Sejlere ved Ind og Udgaaende, hvortil inu kan med Nytte gøres det 3^{die} som ieg i Et Værk og Continuation af dette i et særdeeles Capit: om Nytten og Maaden skal viise, saa vel ieg nu blive ved mit For sæt og Afhandle den 3 dobbelte Nytte af denne Tange og herpaa Andlæggende De Fence.

Først siger ieg, det gjør Havnen Beqvem og Sikker; thi hvo vil nægte dette? neml: at de Sejlere, som ike have her i Staden noget at bestille, og ej ellers gaar ind, for at ike Opholdes paa deres forehavende Rejse, tør ikke søge her Havn, af Frygt for enten at beskades lidet eller Stort, gaae de nu forbie, Men naar de her turde komme sikre, søgte de her Havn og i Staden fortære deres Penge, Kiøbe af Vore Kiøbmænd, og Keoe-

sker, og er da at Observere, at saaledes hværkend fremede eller vore egne skal om Vinteren befrygte Isens Farlighed, og Ligeledes ike der af hindres fra at løbe udi Søen naar den Aabene Søe ej er tilfrosen.

Dernæst siger ieg dette, at Havne Volden eller Tangen skal være saa Langt ude, bør være, for at den heele Kongl: Danske Flode kan ligge i Havnen baade rumme lig og Sikker, for at tiltaklet paa første Ordre kunde strax udløbe. Ligeledes baade Handlende Skibe kunde da her have samme Fordeele, og saavel Allierede Beqvemmelig gjøre und sættning, som og Staden sig snarere kunde faae Tilførsel, Thi ellers er det at Observere: at i Krigstiider kan, uden saadan Tange bliver Andlagt, hverken Allierede eller Skibe med til førsel komme ind, da vore nuværende Havne ej kand Rumme dem, og paa Rheden hverken være sikker, ej heller have Beskyttelse af Citadellet, men derimod hindre os fra at beskyde Fienden, hvilken Nytte er Stoer nok i henseende til det herom er mældet, foruden at dette herved fore faldne Arbejde og denne Indretning vil tillige Aabne Noget langt Vigtigere, og en Nærings Vej for mange, som herved kunde nyde Æmbeder og Leve Brød, og saa ledes naae det være herom nok, skiønt meere om slig Nytte og Dannemarks Decence kunde mældes.

2.

[I margen:] Det som kan betale Tangens udlæg, igien.

Vidre Nytte bliver da her af til at faae en Oplags Havn, naar her paa gjøres smaae Havne paa Bugten af Tangen Østen for 3 Kroner, til hvis Nytte dette herved tegnede Schema giver tydeligere Andledning. Disse Havne maae være baade inden og uden for Tangen afdeelte i Grave; paa det Skibene, som om Vinteren her andkommer, og bliver til frosene, kan undgaae den Fare, naar Isen brækkes, at blive bort drevne og tilskade Stødes paa et eller andet sted, og maae tillige disse Grave være saaledes jndrettet, at ingen slags Vind kan skade de herliggende Skibe. Og her af kommer da den indflydende Nytte, at her da Altiid vilde sees Mængde af Fremede Skibe, hvis Penge Staden da pro Fiteerer af, og Beqvemmeligheden til at løbe ud baade for dem og vore egne Staaer aaben, som vilde højst forøge Kongens Ære baade i blant fremmede Nationer og vore egne, Da vi Selv ike alleene Saaledes havde beqvemmeligheds Nytte men endog Rigdoms Fordeele at vænte. Saadan Havne Indretning vilde dis foruden endnu til herpaa Andvente Bekostning med fornøjelse Contribuere, og Langt heller Betale Havne Penge, end gaae i Søen med fare om Vinteren, som de nu nødes til af foromtalte Aarsager, hvorom siden skal mældes. Og naar saaledes maatte Allernaadigst Tillades At have Oplæg, blev her den Beqvemmeste Oplags Havn, i henseende til hastig Befordring for baade vore egne og fremmede Commerceder, og tillige blev her den beste Invention til at forhindre Told-Svig: hvilket ieg haaber er fortaaelig nok, uden at autrere det vidre; Thi her var det Oplagt, og Had, som da blev her fra ført ind, maatte da nødvendig for Toldes. Ingen reedelig undersætter vil ieg haabe, skulde herpaa fortryde; thi de maatte da baade af den beqvemmelige Befordring profitere, og tillige af de i Mængde hertil Andkomne Skibs Tilløb, hvilket maatte byde hvær Kiøbmand des lætter Kiøb po de fremmede Vare, som Requireres, og vi ej selv hente, eller end og Selv hendte: Hertil kommer dette: at her i nærværelse af Søen beskadigede fremmede Skibe, kunde her des bedre og snarere faae udlaaset deres Faertøjer, og siden løbe ind, for at blive reparerede, og de fra Øst og Vest Søen kan des bedre baade ind - og ud laasses, som ieg her vil meere omstendelig berøre.

[I margen:] Hvorved Kbh: blev en oplags Plads for Alle Østersøes Vahre. *[opslag 52]*

3.

Det er da ikke alleene af saadan Gavn, at her bliver Oplags, men end og Losse Havn. Thi, som sagt er, baade Inden- og Uden-Landske, be fordres hastigere, hvadhelst de enten er beskadigede, eller og de des snarere kan gaae bort igien, men da Fremmede, som komme fra Øster Søen med Vahre, som skal føres til Vester-Søen, og de som kom fra Vester Søen med Vahre, som skal føres til Øster-Søen, kan her ligge, og ind- og udlosse hvær Andres Ladning til at gaae bort med, og saa ledes bliver da Staden Kiøbenhavn Ret at andsee, som en Handels Stad af Vigtighed naar baade Oplag og Befordring ere begge Indrettede til Beqvemme-

lighed og vil dette Altiid forskaffe vore egne Skibe fleere Fragtere og Altiid Fragter, i det Handelen her formeeres imellem os og fremmede, og Befordringen. Af en saadan Indretning er det Staden Bordeaux og andre Steder har tilveje bragt sig saastoer en Handels Flori Sance, hvilket ieg i Eet andet Værk kan viise at være Kbh: muelig. Ligeledes kan Toldsvig her ved saadan Losse Plads forhindres, ifald fremmede Skibe, som enten virkelig vare beskadiget, eller under saadan Prætext her kunde indgaae, ikke skulde have Lejlighed til hæmmelig at høgkerere deres Vahre ud i Kiøbh: men kunde og her af Profitere, som mange Beqvemme Pakhuuse udi Staden, og des aar sage gjøre mange store Bekostninger, som ved en her Andlagt Losse Plads kunde menageres. I saa Fald maatte og Pakhuusene gjøre tillige med det Bolverket gøres, som indhægner Havnen og Gravene, saaledes som forhen er Mældet om Castels-Bygningen, og maae ligeledes være af Kampesteen og under Vandet; thi det er let at regne, at iidelige Bekostninger ere Aldtiid Byrde, og tillige ofte foraarsage Ophold og hindre den Nødvendigste Nytte og Fordeele. Naturen haver givet Andledning til at Agte paa denne Riftet/Tange, som selv til, at opnaae fuldkommen, er den største deel mægtig, det lidet øvrige vil ieg nu viise; hvad der skal hielpe Indretningen.

5de Cap:

At her til kan Aabnes en Penge-Kilde til Bekostningerne paa nyttig og Ævig-varende Indretning, af hvem helst denne Tange og Oplags eller Vinter Havn endog maatte gøres og Bekostes.

1.

Den i forige 4de Capitel Foreslagene Havn, er i mine Tanker i Stan til om nogen Tiid at betale det Laan her først gøres, og bekoste alle andre paa den Ganske Tange anvendte Bekostninger, hvorfore man maatte begynde Arbejdet fra denne Havns Bygning, da Indkomsterne strax peu à peu udqvældes og tiltager stedse, da den ny, som sig saa vigtigt et værk vilde paatage, skal blive Længe Ængstet med Frygt for at tabe sine Penge.

Det kan da baade for Majestætens Kongens og for andre bemidlede Patriots Regning uden Tab, jo! med Fordeel forandstales.

[I margen:] Første Maade for Kongns Regning, da Kongen havde de Rige og stedsevarende indkomster.

For Majestætens Kongens Regning, kan Arbejdet drives hurtigere, for Kiøbmands Regning kiøbes lettere udfordrende Materialier; Men det Eeniste, for hvis Regning det endog skulle foretages, udfordres hielp af Majestæten Kongen, nemlig med Træe af fra Majestætens Skov til ned pælingen, som er det Eeniste hertil tienlige Træe, om Arbejdet skal være durable og varende, thi Bøgen i Salt Søe, bliver til steen,

[I margen:] Anden Maade, at lade Een bygge det, og have der for detz Frugter.

Om Majestæten Kongen, overlod dette Værk til Andre og ikke des Rigere Mand eller Societet paa tager sig det, en Assistance og Forskud af 10000de Rd^r, og naar man havde om mælte Materialier, er det let og mueligt paa 1 Aar at faae denne Havn færdig.

Her efter er Havnen selv i Stand til at indrente al sin udgivne Capital med Renter, og tillige bekoste de øvrige ting til De Fence for Staden, til den Kongelige Flodes og til de Handlendes Beqvemmelighed og Forbescrivne Nytte; Thi det er at observere: her til, kan aabnes Penge-Aarer og Kilder paa efterfølgende Maade, som ike pro qvota bliver store expenses, og saadanne, som end og Søefarende og Handlende, saa vel fremmede, som vore egne, gierne vilde yndske, og dertil yde, saasart de saae øjemeedet af denne Nytte, og derpaa det allermindst var begyndt.

[I margen:] At den Fonct af 10000de Rd^r, aldrig skulle af men tiltagge, til Værket er i stand.

For at samle en Fonct af Penge hertil, kunde man lade enhver, som passerede *[opslag 53]* Løbene strax betale en Liden Penge efter Skibets Fod, og de, som lagde sig ved Oplags Havnen, maatte tillige betale noget: Penge fordi de laae i Graven og foruden om de have Vahre i Pakhuuset.

Og naar man nu vilde begynde at andsette en Sand Baad for sskil: eller efter Læst, for hvergang den kom ladt, Fisker-Baad overhøvet for 6 Sk for hver gang den havde været ude og der efter Andsette Afgiften af de Større Fartøjer, maae en hvær tilstaae, at det ej var tyngelig Byrde, og tillige ikke at regne for noget, det var ike stor Byrde, det var ike Bekostning for Maje Stæten Kong: det var ike et arbejde som stod længe paa. Naar de i saa mange Maader forventede Store og Ævig bestandige Nytte consideres, og tillige vilde dette Lidet contribuerende som forhen mælt, blive saa andseeligt, at alt det øvrige værk ikke skulle cessere af Pen-Mangel, og derimod kome i en Tiid af 3^{die} Aar til sin Perfection med den gandske Tange, Havne-Losse-og Oplags-Pladser, saa intet skulle have Mangel, undtagen Castillet paa 3 Kroner, som ike saa hastig, med saa lidet kunde blive færdig, og skulle det hværken blive Majestæten Kongen eller Publico til nogen vidre Byrde eller udgift, men saa store Ting bekoste sig Selv, ja! endog give Rige Renter til den, eller det Societet, som sig dette vilde paatage.

[I margen:] Den 3^{die} Maade Til, Penge Kilden her til, som og kan bringe dette i Stand.

Ja! dette Pant var alt saa sikkere for Prioritets Ejerne, som et gammelt huus.

Og efterdi dette Arbejde er publicque Gævn, og saa ofte Curatores ikke vide at faae nogen siker Fordel vist udsat publicque og Børne-Penge, Kierkers etc., synes det i min eenfoldige Tanker, her var en Andledning til at naae visse og gode Renter, da her i Laante Penge kunde nyde Renter efter Actiers Indeeling, og kan man da være forsikret, dette Societet blev ej dissolveret, uden det af Majestæten Kongen blev denne indtresse af Kiøbt.

Paa disse 3^{die} Maader, som er viist, enten af Majestæten Kongen, af en bemidlet Mand, eller et Societets Interessentere, ellr 3^{die} af publicque og Børne-Midler Tages tillaans hos Curatorer og Værger, hvilken af disse 3^{die} Maader, der, der udvælges, kan alt sammen baade hastig og med Fordeele Bekoste det.

Men nu maatte ieg endnu Berøre dette, at Arbejdet kan Faciliteres ved Andre Inventioner, ligeledes kan det ved Naturens hielp have nogle Fordeele, hvilket en god Bygningz Mæster altiit veed at betiene sig af, og ieg der for ike holder fornøden vidre at Lære her, uden saa var, at til dette, at gjøre ingen torde paatage sig.

Mit allerunderdanigste Sigde er alleene, at give Andledning til det, at gjøre Mueligt med gandske liden eller ingen Vigtig Capital, Dannemark til Vigtig Nytte, som længe har været betænkt, og begyndt af Højst Lovligste Kong Christian den Femte som forhen er mældet i 1te Cap: 2 Post, blev til side sadt og holdet umueligt. Har Forsynet Giemt til nu /: haaber ieg :/ alleene for, at Fuldfærdiges af den Store Konge, Kong Christian den 7de, den Vold som med og af Fremmede holdes for et Stort Værk, der saaledes er gjort i Vandet om Christianshaun og ender med Qvintus og Biørne skandsen.

Men skulle det af mig fordres herom at give Oplysning, til byder ieg mig at være villig, som ieg er skyldig, endog tør vedstaae at præstere meere, end hvad som er sagt. Jeg formaaer og ikke vidre, og der for ynsker, at den eller de, som have Rigdom og der med vilde tiene baade sig Selv og Andre, vilde her i viise deres Tienst færdighed, da de baade kunde have gode Renter og Fordeele der af, og tillige vilde saa Ævig et Arbejde forævige deres Navne, som her til vild afferere deres Tieneste.

Gid! der fore det maatte drive og hertil skiønde, at Gud Lover alt velgiort, og vel belønner, som altiit her høster den belønnende Frugt. [opslag 54]

Jeg ender altsaa dette, og, om her vel Lyst og Begierlighed exciteres til at i værk sætte dette, har ieg her udi et Beviis paa, at mit Arbejde er dog yndet, og skal det snart Opmuntre mig til at viise frem et Forslag til Handelens og Sejladsens Almindelige Forbedring ved det 3^{die} Løb for Ind og Udgaende. Men for det Første er det et større Værk, dernæst er min Tilstand ike nu saaledes, at ieg kan enten Spendere Tiid eller Penge her paa, og det Agtes en hvær, at det er ikke umage alleene, som i saa Fald og paa slige ting Andvendes, men at end og Bekostning^t er altiit ved hæftede, som ej altiit taales af de u-formuende, uden andre dem der til understøtte.

Observation om Oplags- eller Vinter Havnen: Den maae i Gravene være saa rummelig, baade i de, inden og udenfor, at Krigs eller Orlogs Skive, der udi, kan Maggelig Ligge, komme ud og ind. samt, tage imod en Galej Floode, Bombarder Pramme etc: og i hvilken Grav, det befærdes, sker for vind og strøm.

Saa og for, at det Assiatiske Compagnies Skibe, efterdags kunde andgaae, den Fahre, de ligger med paa den aabne Rhed at lade, og andet farlig ophold: fordi Kiøbenhavn's Canaller er for grundige og ike kan tage imod dem.

**Stormægtigste
Allernaadigste Arve-Konge og Herre!**

Jeg seer mig allerunderdanigst forbunden at holde alt, hvad ieg lover Deres Kongelige Majestæt: og, som ieg i mit forhen allerunderdanigste offererde Forslag har lovet at frem komme med noget meere, bliver dette endnu før min Afrejse, allerunderdanigst overleveret.

Og, som ieg agter at gaae over til Vestindien, for at indkræve mit eget tilgode havende, og ieg ikke kan uden Penge komme over til Landet, vil ieg Allerunderdanigst udbede mig den Høj Kongelige Naade, det maae Allernaadigst tillades mig at lade Offentlig Trykt i det Danske Sprog udgaae dette og forrige mit Arbejde om Crabben-Eylands Optagelse, paa det ieg kan faae nogen af de her paa andvente Bekostninger og udgifter igien, og ieg ikke paa een gang og af yderste mangel skal undergaae, nedlægge min Pen fra at tænke, meditere og skrive meere til Deres Kongelige Majestæts og Landets fælles foreenede Gavn.

Thi, Lad være Allernaadigste Konge! Inventores og nye Opfindre i Mængde frem byder sig, men des være! det gaaer ofte hermed, som med de beste Kokke: de koge vel, men der hos meeget bekosteligt, og hverken spare paa Smør eller Kryderie, Men ieg holder for at menage erlige saa god som Penge i visse henseende, og den sparte Skilling lige saa god som den fortiente, ja! bedre.

Jeg forsikrer der fore allerunderdanigst, at ieg veed, hvad her skal betales, og tillige, hvad her kand spares, ieg seer og dette, at det er meeget vigtigt, at man bygger paa een gang vel for ej at tabe paa 10 ganges og Ævindeligen, eller hvert Aar at om bygges og bekoste, og endda den 11te gang eller Aarlig have lige saa store udgifter. [*opslag 55*]

Jeg har længe tænkt, inden ieg har talet, og, naar det blev Allernaadigst befalet, og det var udi min Evne her længere at forblive, vilde ieg endnu give Andledning til at samle og indeholde vores Danske Penge, fra at Løbe uden Lands, indbringe andres, og vore egne, conservere deres Værd, ved at oprette en Hoved Banco paa et vist og der til beqvem Sted, og let at faae de, des til Fonet, fornødne Contenter, hvormed den kunde i Anseelse veje op, med den A^o 1587 oprettede Hoved Banco, og Deres Kongelige Majestæt skulle da tage den Lagie, og de Fordeele, som fremmede nu trækker.

Men ieg maae nu lade mig nøje Med at have sagt det, og haaber endog for det at finde Naade for min Konge, da ieg her næst tilbeder mig og mit ringe Arbejde den Høj Kongelige Naade, som er Allerunderdanigst begiert, og mig maatte betales af mine Lands-Mænds yndest, der ynske noget godt befördert, og med allerunderdanigste og dybeste Soumission henlever

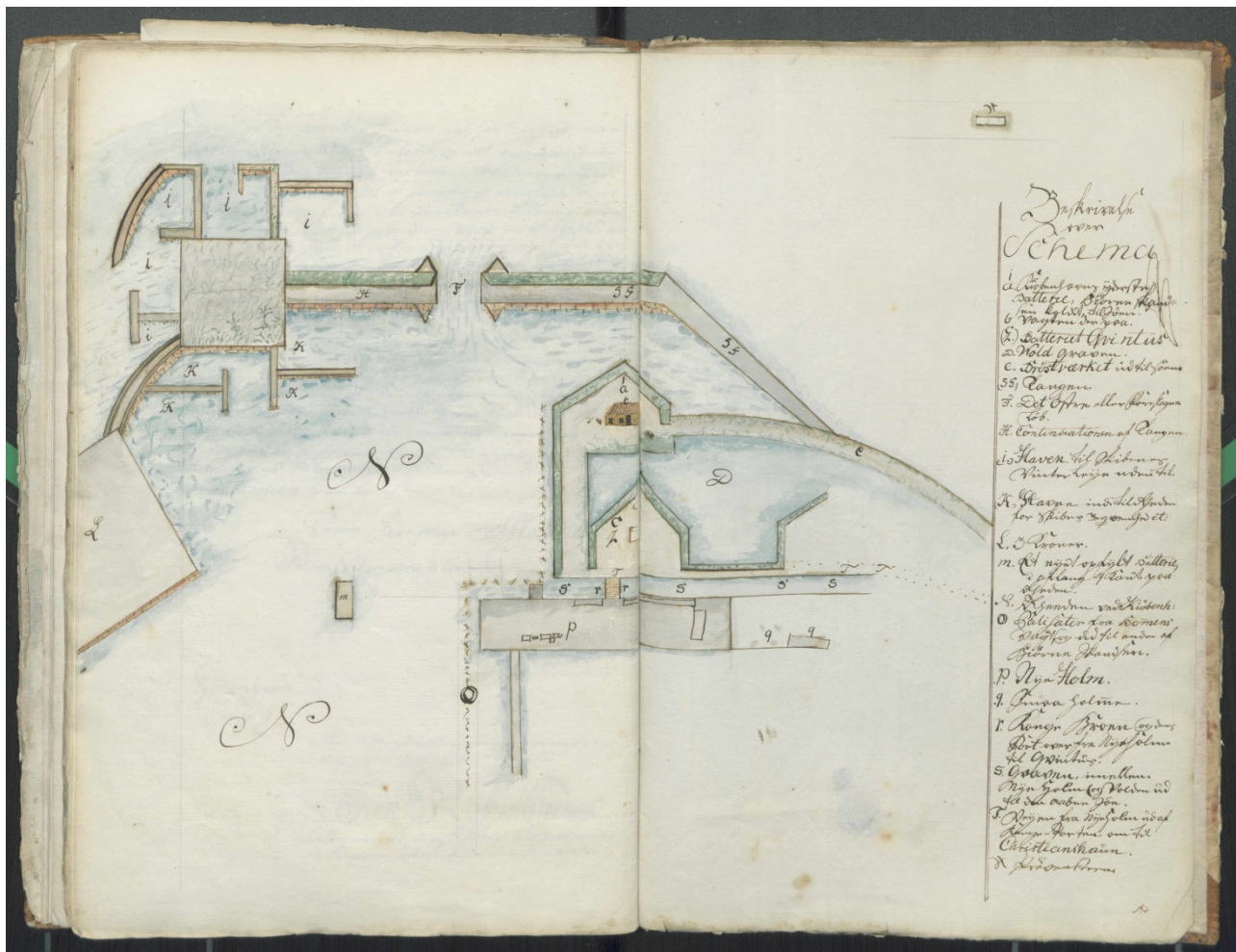
Kiøbenhavn den 29de Feb^r 1768

Deres Kongelige Majestæts
Min Allernaadigste Arve-Konges og Herres
allerunderdanigste troe undersaatt og allertroepligt
skyldigste allerringeste tiener

Søfren Rosenlund U. K

Allernaadigst Constitueret Procurator paa
de Kongelige Danske Eylande i Vestindien

Beskrivelse over Schema

- 1 a. Kiøbenhavns yderste Batterie, Biørne skandsen kaldet, til Søen.
- b. Vagten der paa.
- c 2. Batteriet Quintus
- D. Vold Graven.
- 5 F. Tangen
- F. Det Østre eller Foreslagne Løb.
- H. Continuationen af Tangen.
- i. Haven. til Skibenes Vinter Leje uden til.
- K. Haven ind til Rheden for Skibes Beqvæmhed et:
- L. 3 Kroner.
- m. Et nyet opfyldt Batterie, i aflang 4 Kant, paa Rheden.
- N. Rheden ved Kiøbenh:
- O. Palisater fra Bommens Vagt, og ud til enden af Biørne Skandsen.
- P. Nye Holm.
- q. Smaa holme.
- r. Konge Broen og dens Port over fra Nyeholm til Quintus.
- S. Graven, imellem Nye Holm og Volden ud til aaben Søe.
- T. Vejen fra Nye Holm ud af Konge-Porten, om til Christianshaun.

X. Prøvensteene

[opslag 58]

I tekstfelterne:

Crabben Eyland af de Danske saa kaldet for sine mange Land Craber, kaldes og af de fremmede Nationer: Biqve og Borreqven.

Dette Beskaffentlige sammenhæng, af alle de Danske Vestindiske Øer viiser hvorleedes de ligger, i Størrelse, højde, Længde og andgrændsende Lander. Allerunderdanigst Observeret Aaret 1764 af S. Rosenlund.

6 mile til S: Croix

2 mile til St: Thomas

Tekst rundt om og på Crab Island:

Franske Bay

Store Bay

Færsk Søe

Carebis Bay

en Cay

Compagnies B:

Potosee Lagen en Reveir m øe i

Machette Bay

Franske Colonies Andlæg ved Franske Bay, op kaldet efter dem

Engels Mands og Danske Coloni ved Engelske Bay

Et færsk River

Cay for Sætter Mands Bay hvilken de Danske brugte som Skandse da de i følge Occupations Bevilgningen udjog de Engelske, som primus occupans.

Coral Bay

Grodt Bay

Færsk Vandkilde

Vestende Bay

Sandpynts Bay

Græs Havn

Pokenhols Havn

Danske Fisker huuse

Ost Ende Nord Havn

Tekst ved øvrige øer:

S: Martinico

S: Luzia

St: Vinsento

Begilia

Dominice

Gantalup

Montserat

Rectoneto

Neves

S: Christopher

Ejland ....vet Dansk .....vitz

S: Croix

Barto

S: Martin

Annegade

Virgin Gorda

Ter Tholen

Virgines

J .....

S: Jean Dansk

St: Thomas Dansk

Eyland Passage Dansk

Bechetten Eyland Dansk

Eyland Blanco, Langt 3 Mile, Bredt 1 Miil

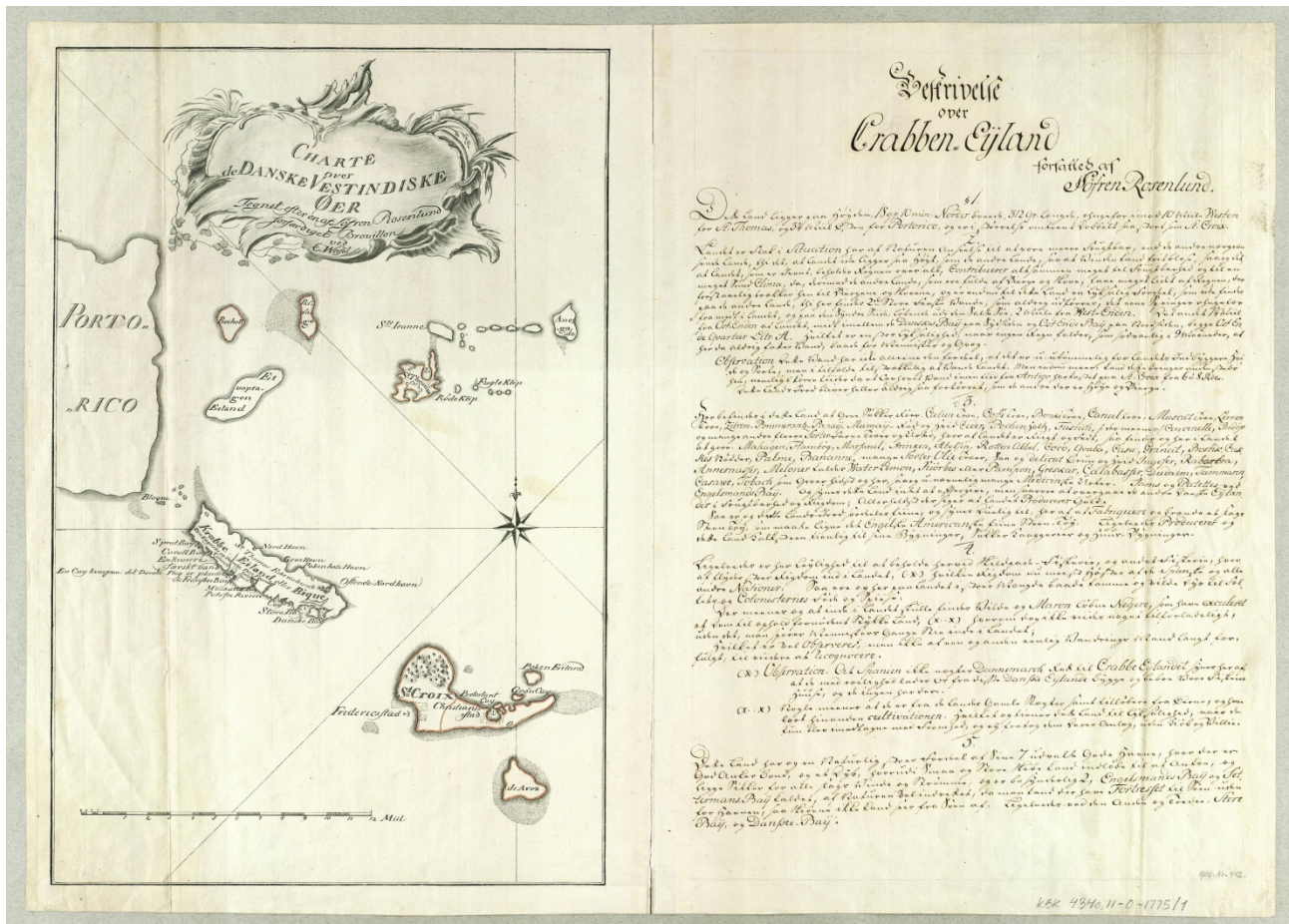
Mavaho

Colaque

Cayalgode

Portorico, 31 Miile Lang, 11 Miile Bredt

Dette kort og beskrivelse findes i Det Kongelige Biblioteks samling.

Beskrivelse over Crabben-Eyland,

forfatted af Søfren Rosenlund.

§1.

Dette Land ligger paa Højden, 18 gr. 10 min Norder breede, 312 Gr Længde, ohngefær imod 10 Miile Westen for St: Thomas, og 3¼ Miil Østen for Portorico, og er i Størrelse omtrent dobbelt saa stort, som St: Croix.

2.

Landet er Flak i Situation, har af Naturen Anseelse til at være meere Frugtbar, end de andre nærgrænsende Lande, thi det, at Landet icke liger saa Højt, som de andre Lande, saa at Vinden kand frit blæse, saa og det, at Landet, som er Jevnt; beholder Regnen over alt, Contribuerer alt sammen meget til Frugtbarhed, og til en meget Sund Clima, da, derimod de andre Lande, som ere fulde af Bierge og Skove, faar meeget lidt af Regnen, der forstaaelig trækker hen til Bierge og Skovene, og er endnu til dette Land en Lyksalig Fordeel, som icke findes paa de andre Lande; thi her findes 2de Store Ferske Vande, som aldrig udtørres, det eene Springer ohngefær fra midt af i Landet, og paa den Syndre Siide, løbende udi den Salte Søe, 2 Miile fra West-Enden. Det andet 1¼ Miile fra Ost-Enden af Landet, midt imellem Danskes Bay paa Sydsiden og Ost Ende Bay paa Nordsiden, begge Ost Ende Qvarteer Litr: A. Hvilket er en stor Lyksalighed, naar ingen Regn falder, som sædvanlig i 9 Maaneder, at her da aldrig fattes Vand; baade for Mennisker og Qvæg.

Observation Dette Vand har icke Alleene den fordeel, at det er u-tømmelig for Landets Indbyggere Hvide og Sorte, men i tilfælde tilstrækkelig at Vande Landet. Men endnu meer; kand dette bringes andensteds hen, nemlig i tørre tiider da et Oxehovet Vand i min tiid fra Antigo har kostet paa St: Croix fra 6 à 8 Rdlr:

Dette Land og Jord bliver heller aldrig saa fortørret, som de andre der er Høje og Bierge.

3.

Her befindes i dette Land at groe Sukker Røer, Catun Træe, Caffee Træe, Bonki Træe, Caneel Træe, Muscat Træe, Lemon Træe, Zitron-Pommerantz-Papay-Mumay-Rød og hviid Ceder, Pochen Holtz, Fustich, /: der meenes :/ Concenelle, Indigo, og mange andre fleere Sorter Farve Træer og Urter, hvor af Landet er Riigt og Fedt, saa findes og her i Landet at groe: Mahagen, Flambøg, Marsenel, Arinken, Abelsin, Rotten Abbel, Co-co, Qvaba, Casu, Granat, Bostik, Cukkes Nødder, Palme, Bananne, mange Sorter Olie Træer, Saa og Delicat Brun og Hvid Ingefer, Rabarbra, Annernasser, Meloner kaldes Vater Lemon, Kiørbes eller Pampon, Greskar, Calabasser, Dudaim, Tammarin, Casave, Tobach som Groer hidst og her, saa og unævnelig mange Medicinske Urter. Jams og Patettes ved Engelsk Mands Bay. Og synes dette Land intet at eftegive, men snarere at overgaae de andre Danske Eylænder i Frugtbarhed og Riigdom; Allerheldst der siges at Landet Producerer Guld.

Saa er og dette Lands Jord særdeles fiin, og synes Duelig til, her at Fabriquere og Brænde et slags Steen Tøj, som maatte Ligne det Engelske Americanske fiine Steen-Tøj: Ligeledes Producerer og dette Land Kalksteen tienlig til sine Bygninger, Sukker Kaaggerier og Huus-Bygninger.

4.

Ligeledes er her Lejlighed til at beholde herved Skildpade-Fiskerie, og andet Fiskerie, hvor af flyder stoer Rigdom ind i Landet, (X) hvilken Rigdom nu meest Høstes af de Spanske og alle andre Nationer; Saa ere og her paa Landet i stoer Mængde baade tamme og vilde Dyr til Folkets og Colonisternes Føde og Spiise:

Der meenes og at inde i Landet skulle være Vilde og Maron løbne Negere, som have exculeret et dem til ophold fornødent Stykke Land, (X-X) hvorom dog ikke vides noget tilforladeligt, uden det, man sporer Menniskers Gang Stie inde i Landet;

Hvilket er vel Observeret, men ikke af een anden eenlig Vandrings Mand langt forfulgt, til viidere at Recognocere.

(X) Observation. At Spanien ikke nægter Dannemarch Rett til Crabbe Eylandet synes her af, at de med roelighed lader Os fra disse Danske Eylande bygge og beboe Vore Fiskeres Huuse, og de ingen har der.

(X - X) Nogle meener at de er fra de Landes Gamle Slægter samt tilløbere fra Øerne. og have lært hinanden cultivationen: Hvilket og tiener dette Land til Lyksalighed, naar de kun blev imodtagne med Fromhed, og ej fratog dem Deres Anlæg, uden Kiøb og Villie.

5.

Dette Land har og en Naturlig stoer Fordeel af sine 7 udvalte Gode Havne, hvor der er God Anker Bond, og et Dyb, hvorudi Smaa og Store Skibe kand indløbe til at Ankre, og Ligge Sikker for alle slags Vinde og Strømme, og er besynderlig 2, Engelsmands Bay og Settermands-Bay kaldet, af Naturen vel indrettet, da man der kan have Fortresset til Søen uden for Havnen, saa Skibene ikke kan sees fra Søen af: Ligeleedes ved den Anden og Tredie: Store Bay, og Danske Bay.